

ምዕራፍ አራት

በዚህ ምዕራፍ ክ1-26 ባለው ክፍል ኢየሱስ ክላንዲት ሳምራዊት ሴት ጋር በውኃ ጉድጓድ አጠገብ ሲነጋገርና ክንግግርም በኋላ የሆነውን አንመለክታለን። በዚህም ውስጥ ኢየሱስ ክርስቶስ እርሱ የእግዚአብሔር ሰጦታ መሆኑን ይገልጻል (4፡10)። ይህ የእግዚአብሔር ሰጦታ ለሚያምንበት ለው ለዘላለም ሕይወት የሚፈልቅ የውኃ ምንጭ (4፡14) ነው። እንዲሁም እርሱ የሚጠበቀው መሢሕ (4፡25-26) ነው። በተጨማሪም እግዚአብሔር መንፈስ እንደሆነና በመንፈስና በእውነት መመለክ እንዳለበትም ያስተምራል።

4፡1 ኢየሱስ ከዮሐንስ ይልቅ ደቀ መዛሙርት ያደርጋል፤ ያጠምቅማል ማለትን ፈረሳውያን እንደ ሰሙ ጌታ ባወቀ ጊዜ፡- የጌታ ኢየሱስ ታዋቂነት እያደገ መምጣቱ ለፈረሳውያን እረፍትን አልሰጣቸውም። ዮሐንስ ማጥመቅ በጀመረ ጊዜ ሥጋት ስለነበረባቸው አንዲጠይቁት ለዎችን ልክውበት ነበር (1፡19-28)። ዮሐንስ ግን ወደ ኢየሱስ አመለከተ፤ ስለሚመጣው መሢሕ ነገራቸው። የራሳቸውን ቦታና ክብር በተከታይ ብዛት የሚለኩት ፈረሳውያን ኢየሱስ ከዮሐንስ የበለጠ ብዙ ተከታዮች እያገኘ በመጣ ጊዜ እረፍት አላገኙም። የጌታ ደቀ መዛሙርት በምዕራፍ እንደ የጠራቸውን አሥራ ሁለቱ ብቻ ሳይሆኑ ሌሎችም ብዙ ተከታዮች (ደቀ መዛሙርት) ነበሩ። ለምሳሌ ለባ ሁለት በቅርብ የሚከተሉት (ሉቃ 10፡1-12) እንዲሁም በቁጥር ብዙ የሆኑ ነበሩ (ሉቃ 9፡57-62፤ ዮሐ 6፡66)።

ቀደም ሲል «ሰለ ሰው ማንም እንዲመሰክርስት አያስፈልገውም ነበርና፤ ራሱ በሰው ያለውን ያውቅ ነበር» (2፡24-25) የሚለውን ተመልክተናል። በሰው ውስጥ ያለውን ሁሉ የሚያውቅ ጌታ አሁን ደግሞ እንደ ሰሙ ባወቀ ጊዜ ሲል ሌሎች መጥተው እንደነገሩት ያመለክታል። ኢየሱስ ፍጹም ሰው ፍጹም እምላክ መሆኑን ይህም ያሳያል።

እዚህ ላይ አንባቢው አንድ ነገርን ቢያስተውል መልካም ነው። የዮሐንስን ደቀ መዛሙርት ብዛትና የኢየሱስን ደቀ መዛሙርት ብዛት ያዩና ያወዳደሩ ፈረሳውያን ከዮሐንስ ይልቅ ደቀ መዛሙርት ሲሉ ዮሐንስንና ኢየሱስን እኮ አበላልጠዋቸዋል። አንዱ ከሌላው በደቀ መዝሙር ብዛት እንደሚበልጥ እየተናገሩ ነው። በሰው አስተሳሰብ እንዲህ ዓይነቱ ማወዳደር ወደ እርስ በእርስ ውድድርና ምናልባትም ፉክክር እንዲደርሱ የሚያደርግ ሁኔታ ነው። አንዳንድ ጊዜ

በአገልግሎት ላይ ሰዎች በሚሰጡት አስተያየትና የማበላለጥ ሁኔታ አገልጋዮቹ ራሳቸው እንኳ ያን ማበላለጥ ባያስቡትም ከሰዎች አስተያየት የተነሣ መፍካክር ይጀምሩ ይሆናል። ነገር ግን ከዮሐንስ ንግግርና ሕይወት የምናየው ባለውና በተሰጠው የሚረካ የራሱን መስመር ጠብቆ የሚሮጥና የሚፈጽም ሰው መሆኑን ነው።

4፡2-3 ዳሩ ግን ደቀ መዛሙርቱ እንጂ ኢየሱስ ራሱ አላጠመቀም። ፈሪሳውያን ኢየሱስ ያጠመቁ መሰላቸው። እንዲሁም በ1፡33 ላይ መጥምቁ ዮሐንስ እንደተናገረው መሲሐ የመጣው በመንፈስ ቅዱስ ለማጥመቅ ነው። ይህ ከዮሐንስ በውኃ የማጥመቅ አገልግሎት የተለየ ነው። ሰለዚህ ጌታ በውኃ አላጠመቀም። (የ3፡22 ን ማብራሪያ ይመልከቱ)።

4፡4 በሰማርያም ሊያልፍ ግድ ሆነበት። በሰማርያ ማለፍን አስፈላጊ ሆኖ አገኘው እንደማለት ነው።

ጌታ ከይሁዳ ወደ ገሊላ እየሄደ ነው 4፡2። ከይሁዳ ወደ ገሊላ የሚሄዱ አይሁድ አብዛኛውን ጊዜ በመካከል በሚገኘው በሰማርያ ላለማለፍ በሌላ ዙሪያ ወይም ረጅም መንገድ ይሄዱ ነበር። ምክንያቱም ላምራውያን በአይሁድ ዘንድ የተጠሉ ነበሩና።²⁰ የሰማርያ ሰዎች የአይሁድና የሌላ ዘር ደም ያላቸው ቅይጥ በመሆናቸው አይሁድ ንፁህ አድርገው አይቆጥሯቸውም፤ እንደ ርከስ ያዩአቸዋል።

ከምዕራፋ ለማገናዘብ እንደምንችለው ጌታ ኢየሱስ ወደ ሰማርያ መሄድ ግድ የሆነበት የሰማርያ ሰዎች እንዲያምኑ ነው። የሰማርያ ሰዎችም ወደ እርሱ በመጡ ጊዜ በእነርሱ ዘንድ እንዲኖር ለመት፤ በዚያም ሁለት ቀን ያህል ኖረ 4፡40 እንደሚል፤ በዚያ ማለፍ ግድ የሆነበት የሰማርያ ሰዎች የዘላለምን ሕይወት ያገኙ ዘንድ ነው ማለት ይቻላል።

²⁰ Where did these prejudices come from? Samaria was a region between Judea and Galilee where Jews of <mixed blood> lived. In Old Testament days, when the northern kingdom of Israel with its capital at Samaria fell to the Assyrians, many Jews were deported to Assyria. King Sargon of Assyria repopulated the northern kingdom with captives from other lands to settle the territory and keep the peace (2 Kings 17:24). These captives eventually intermarried with the few Jews who remained in the land to form a mixed race of people who became known as some Samaritans. The Jew hated the Samaritans because they were no longer <pure> Jews. The Jews who lived in the southern kingdom felt these Jews had betrayed their people and nation through intermarriage with foreigners. *Ibid.* pp 77-78.

ሳምራውያን የእይሁድ ደም ስላለባቸውና ለእይሁድም የቀረቡ ስለ ሆኑ የብሉይ ኪዳንን መጻሕፍት ያውቃሉ። በተሰይም የሙሴን መጻሕፍት፤ ሰምሳሌ አባቶቻችን በዚህ ተራራ ሰገዱ 4፡20 የተባሰው የገሪዛም ተራራ (ዘጸ 27፡1-14) ማለት ነው። አባቶቻችን ብለው የሚጠሯቸው እብርሃም፤ ይስሐቅና ያዕቆብንና የእስራኤልን ልጆች ነው።

4፡5 ሲካር ወደምትባል የሰማርያ ከተማ መጣ፡- በዘፍ 33፡19 መሠረት ያዕቆብ በሴኬም አቅራቢያ መሬት ገዝቶ ነበረ። ያንንም ቦታ ሰዮሌፍ ሰጠው (ዘፍ 48፡22፤ ኢያ 24፡32)። እስራኤላውያን የዮሌፍን አጥንት ከግብጽ እምጥተው በዚያ ቀበሩት። በዚያ ቦታ ይህ ጉድጓድም እንዳለ እናያለን። ስለዚህ ሳምራውያን ይህን የውኃ ጉድጓድ ከፍተኛ ግምት ይሰጡታል። እንድም ውኃ የያዘ በመሆኑ፤ እንዲሁም የአባታችን ብሰው የሚጠሩት የያዕቆብ ጉድጓድ መሆኑ።

4፡6 ኢየሱስም መንገድ ከመሄድ ደክሞ በጉድጓዱ አጠገብ እንዲህ ተቀመጠ፤ ጊዜውም ሰድለት ሰዓት ያህል ነበረ። ኢየሱስ ከይሁዳ ወደ ገሊላ በመጓዝ ሳይ ነው፤ ቀኑም እኩስ ቀን የሐሩር ጊዜ ነው። ፍጹም ሰው የሆነው ኢየሱስ ደክመው፤ በጉድጓዱም አጠገብ ተቀመጠ። ከይሁዳ ወደ ገሊላ ሲኬድ ሊካር ሰመድረስ በግምት የሁለት ቀን ያህል የእግር ጉዞ እንደሚፈጅ ይገመታል። ስለዚህ ኢየሱስ በዚያ ቀን ደክሞታል። ደክሞ የሚሰው ቃል የእርሱን እውነተኛ ሰው መሆንን ያሳያል። እንዳንዶች «ሰው መሰል ነበር» እያሉ እንደሚናገሩት ሳይሆን ኢየሱስ ሊጓዝ ሰው እንደመሆኑ ይደክመው፤ ይርበው፤ ውኃም ይጠማው ነበር።

4፡7 ከሰማርያ እንዲት ሴት ውኃ ልትቀዳ መጣች። በጉድጓዱ አጠገብ እስቀድሞ ደርሶ የተቀመጠ በዚያ ማለፍ ግድ የሆነበት ኢየሱስ ነበረ። ከዚያም ሴቲቱ ወደዚያ ጉድጓድ መጣች።

4፡8 ደቀ መዛሙርቱ ምግብ ሲገዙ ወደ ከተማ ሄደው ነበርና። ይህም በተጨማሪነት ጌታ ኢየሱስ ምግብ የሚያስፈልገው ከእኛ እንደ እንዱ ሰው መሆኑን ያስገነዝባል። ደቀ መዛሙርቱ ከከተማ ከተመሰሉ በኋላ ጌታን መምህር ሆይ ብላ ብለው ለመነት 4፡31። በኋላም የሚበላው ለንዳች ሰው እምጥቶለት ይሆንን? ተባባሉ 4፡33። ኢየሱስ ክርስቶስ ፍጹም ሰው ነው።

²¹ True humanity

4:9 ከእኔ መጠጥ እንዴት ትለምናለህ? ሴቲቱ ሳምራዊነቷን በመገንዘብ ይህን የመደነቅ ጥያቄ የምታቀርበው ኢየሱስ እይሁዳዊ ሰው መሆኑን አውቃ ነው። አይሁድ ከሳምራውያን ጋር አይተባበሩም ነበርና 4:9፡ እርሱ ውኃ ስለጠየቃት ተደንቃለች። አይተባበሩም የሚሰው ቃል ለምሳሌ በአንድ ዕቃ እስመብላትን ወይም እስመጠጣትን ያመለክታል። ሳምራውያን በበሱበት ወይም በጠጡበት አይሁድ አይበሉም፤ እይጠጡም። ይህንም ሴቲቱ ታውቃለች። ያ ግድግዳና ልዩነት መኖሩን በማወቅ ውኃ እጠጪኝ ስላላት ተደንቃለች። «ይህን የልዩነት ግድግዳ አልፈህ ከእኔ እንዴት ውኃ ጠየቅህ» ማለቷ ነው። ኢየሱስ በሰማርያ ማለፍ ግድ የሆነበት ይህን ግድግዳ በማሰፍ ከሰማርያ ሰዎችን በእርሱ እንዲያምኑ ሊጠራ ነው። አለመተባበራቸው ለመነጋገር እንኳ እስከሚጸየፉ ድረስ ይደርስ ነበር። ጌታ ኢየሱስ ሴቲቱን ያነጋገራት በሁለቱ ወገኖች መካከል የነበረውን ትልቅ የልዩነት ግድግዳ አልፎ ነው። ስለዚህ አይሁዳዊ ሳምራዊን (ያውም ሳምራዊትን ሴትና ታሪኳ ጥሩ ያልሆነን) ማነጋገር እንደ ጸያፍ በተቆጠረበት ዘመንና ባሕል ጌታ ኢየሱስ የአባቱን ፈቃድ ይፈጽም ዘንድ አደረገው።

ይህ በዚህ ዘመን ላሰነው ክርስቲያኖች ትምህርትና ምሳሌ ነው። በዘመናችን በዜጎች መካከል በቀሰም፣ በመልክ፣ በቁመና፣ በቋንቋ፣ በተስያዩ የትምህርት ደረጃ፣ ወይም በመሰል ልዩነቶች ምክንያት መበላሰጥ፣ መናናቅ፣ ያስመቀራረብ ግድግዳዎች ይታያሉ። ከጌታ እገልግሎት የምንማረው ወንጌል የልዩነት አጥርን የሚዘል፤ ግድግዳን ሁሉ አልፎ የሚሄድና «ልዩ ወደሆነው» የሚዘረጋ መሆኑን ነው። በየትኛውም ደረጃ፣ ጉላ፣ ባሕል ወይም እምነት ያሉት እግዚአብሔርን ያውቁ ዘንድ ግድግዳን አልፎ፣ አጥርን ዘሎ ሄዶ ወንጌልን መናገር ይገባል። ሁሉም በእግዚአብሔር ለምሳል የተፈጠሩ ሰዎች ናቸውና። እግዚአብሔር ልጁን ኢየሱስን የላከው ዓሰሙ ሁሉ (ሰው ሁሉ) እርሱን በማመን ይድን ዘንድ ነውና።

4:10 ኢየሱስም መልሱ፡- የእግዚአብሔርን ስጦታና ውኃ አጠጪኝ የሚልሽ ማን መሆኑንህ ብታወቁ አንቺ ትለምኝው ነበርሽ የሕይወትም ውኃ ይሰጥሽ ነበር አላት። ይህች ሴት ያላወቀችቸው ነገሮች አሉ።

- አንደኛው የእግዚአብሔርን ስጦታ አላወቀችም። የእግዚአብሔር ስጦታ የሆነውን ኢየሱስን አላወቀችም። የእግዚአብሔር ስጦታ የዘላለም ሕይወት ነው።
- ሁለተኛ ሰጪውን አላወቀችም። ሰጪው እርሷን ያነጋግራት የነበረው ኢየሱስ ክርስቶስ ነው። ይህ የሕይወት ውኃ ሰጪ

ኢየሱስ ክርስቶስ ሰለመነው ሁሉ የሕይወት ውኃን ይሰጣል።
የሕይወት ውኃን የማግኘት መንገድ እርሱን መጠየቅ ብቻ ነው።

የሕይወት ውኃ እግዚአብሔርን በመፈለግ የተጠማች ነፍስ እርሱን በማወቅ የምታገኘው የውስጥ እርካታ ነው፤ የመንፈስ እርካታ። ይህን የነፍስ ጥማት የሚያረካ አንድ ብቻ ነው፤ የእግዚአብሔር ልጅ የሆነው ኢየሱስ ክርስቶስ።

ስለ ሕይወት ውኃ አስቀድሞ በብሉይ ኪዳንም ብዙ ተነግሮ ነበር። ለምሳሌ፦

- «ከቤትህ ጠል ይጠጣሉ፡ ከተድላህም ፈላሽ ታጠጣቸዋለህ። የሕይወት ምንጭ ከአንተ ዘንድ ነውና፤ በብርሃንህ ብርሃንን እናያለን» (መዝ 36፡8-9)።
- «ዋላ ወደ ውኃ ምንጭ እንደሚናፍቅ፡ አቤቱ እንዲሁ ነፍሱ ወደ አንተ ትናፍቃለች። ነፍሱ ወደ ሕያው አምላክ ተጠማች» (መዝ 42፡1-2)።
- «ሕዝቤ ሁለቱን ክፉ ነገሮች አድርገዋልና፤ እኔን የሕያውን ውኃ ምንጭ ትተውኛል፡ የተቀደዱትንም ጉድጓዶች፡ ውኃውን ይይዙ ዘንድ የማይችሉትን ጉድጓዶች ሰራላቸው ቆፍረዋል (ኤር 2፡13-14)።
- «አቤቱ፡ የአስራኤል ተስፋ ሆይ፡ የሚተዉህ ሁሉ ያፍራሉ፤ ከአንተም የሚለዩ የሕይወትን ውኃ ምንጭ እግዚአብሔርን ትተዋልና በምድር ላይ ይጻፋሉ» (ኤር 17፡13)።

የሕይወት ውኃ ምንጭ እግዚአብሔር ነው። ሕይወት አስቀድሞ ከእርሱ ዘንድ ተሰጠን። በኋላም የዘላለም ሕይወት በልጁ በኩል ለማያምን ሁሉ ይሰጣል። ሌሎች ሕይወትን የሚሰጡ፤ እንሰጣለን የሚሉ ሁሉ ግን ቃሉ እንዳለ የተቀደዱ ጉድጓዶች ውኃ የማይዙ ጉድጓዶች ናቸው፤ ከንቱ ተስፋ ብቻ። ውኃ ያላቸው ቢመስሉም ውስጣቸው ግን ሕይወት የሌላቸው ናቸው።

4፡11 የሕይወት ውኃ ከወይት ታገኛለህ? ውኃ የለመናት እርሱ «ውኃ» ስጪ እንደሆነ ሲነግራት አስደንቋታል፤ ደግሞም መቅጃ አልያዘም። እንደ እርሷ የተዘጋጀ ዕቃም የለውም፤ ውኃ ለማውጣት ጉድጓዱም ጥልቅ ነው። ውኃ የሚገኝበት መንገድ መቅጃ በመደዝ እንደሆነ ታውቃለች። ሰለዚህ «ውኃ» ስጪ መሆኑ ሰላስደነቃት ማንነቱን መጠየቅ ትጀምራለች።

4:12 በአውኑ አንተ ይህን ጉድጓድ ከለጠን ከአባታችን ከያዕቆብ ትበልጣለህን? አባታቸው ያዕቆብ ውኃ የሚሰጥ ጉድጓድ ሰጣቸው። ሴትዮዋን የሚያነጋግራት ደግሞ ማንነቱን የምትጠይቀው የሕይወትን ውኃ የሚሰጥ እንደሆነ ነግሯታል። ለለዚህ ይህ ሰው ጉድጓድ ከሰጣቸው የሚበልጥ መሆን እንዳለበት ገምታለች። ይህን ለማወቅ ትበልጣለህን? ብላ ትጠይቀዋለች።

4:13 ከዚህ ውኃ የሚጠጣ ሁሉ አንደገና ይጠማል፡- አንድ ጊዜ ምግብ የሚበላ መልሶ እንደሚርበው ሁሉ ውኃ የሚጠጣም መልሶ ይጠማል። በአካላዊው ዓለም ረዓብና ጥማት ሁልጊዜ የሚኖር ነገር ነው። ስለሆነም ከያዕቆብ ጉድጓድ የምትቀዳው ውኃ የሳምራዊቷን ሴት የውኃ ጥማት ለአጭር ጊዜ ያረካል። ተመልሳ ለመቅዳት ወደ ጉድጓዱ ትመጣለች። ይህንን አዘውትራ ታደርገዋለች። እንዲሁ በሥጋ ሕይወት የሚደረጉ ፍላጎትን የማሟያ መንገዶች ሁሉ አንድ ጊዜ የተደረጉት ሁሉ ለሁልጊዜ አይበቁም፤ ሌላው ቀርቶ ሳምራዊቷ ሴት እንኳ እምስት ባሉች ነበሯት። በሥጋ ሰውነታችን እንደሚራብ እንደሚጠማ ሁሉ ነፍሳችንም ትራባለች ትጠማለች። ነፍስን ግን የሚያረካት መንፈሳዊ ነገር የሕይወት ውኃ ነው። የሕይወት ውኃን ደግሞ እግዚአብሔር ብቻ ይሰጣል። ጌታ እኔ ከምስጢው ውኃ የሚጠጣ ሁሉ ግን ለዘላለም አይጠማም አንዳለ ከዚህ ውኃ የሚጠጣ አንድ ጊዜ የጠጣው ለሁልጊዜ ነው።

4:14 እኔ ከምስጢው ውኃ የሚጠጣ ሁሉ ግን ለዘላለም አይጠማም፤ እኔ የምስጢው ውኃ በእርሱ ውስጥ ለዘላለም ሕይወት የሚፈልቅ የውኃ ምንጭ ይሆናል እንጂ። ከያዕቆብ ምንጭ ቀድቶ የሚጠጣ ሁልጊዜም መቅዳት፤ ሁልጊዜም መጠጣት ያስፈልገዋል። ምናልባትም ራሱ ምንጩ ይደርቃል። ጌታ ኢየሱስ የሚሰጠው ውኃ ግን ለዘላለም አይሰጠማም እንዲሁም የውኃ ምንጭ በእርሱ ውስጥ እዲፈልቅ ያደርጋል። ምንጩ የማይደርቅ በነፍስ ውስጥ እየፈለቀ የሚኖር ሁልጊዜ የሚያረካ ይሆናል። መንፈሳዊ ጥማትን ያረካል።

ለዘላለም አይጠማም ሲል ከዚህ ኢየሱስ ከሚሰጠው ውኃ የሚጠጣ ሰው ምንም ችግር አይደርስበትም ማለት አይደለም። ጌታ «በእኔ ላላችሁ ሰላም እንዲሆንላችሁ ይህን ተናግራያችኋለሁ። በዓለም ላላችሁ መከራ አለባችሁ፤ ነገር ግን አይዟችሁ፤ እኔ ዓለምን አሸንፌዋለሁ» (ዮሐ 16:33) እንዳለ በዓለም ውስጥ የሚኖር ክርስቲያን መከራ ይኖርበታል። እንደ ሌላው እንደ ማንኛውም ሰው ምግብ ያስፈልገዋል፤ ውኃም ይጠማል። በኢየሱስም ስለሆነ ከዓለም መከራ ይጨመርበታል። ይህ ግን በውስጡ የሚፈልቀውን የሕይወት ውኃ ምንጭ አይደፍነውም፤ አይላህ ብሎታልና። በአማኝ ውስጥ ሁልጊዜ

የሚኖረውና የሚፈልቀው የሕይወት ውኃ ምንጭ ድልን አሸናፊነትን ይስጠዋል።

4፡15 ጌታ ሆይ፡ እንዳልጠማ ውኃም ልቀዳ ወደዚህ እንዳልመጣ ይህን ውኃ ሰጠኝ አለኝው። ውኃን መቅዳት በዚያን ዘመን ከባድ ሥራ ነው። ትልቅ የውኃ መቅዳ ወይም እንስራ ተሽክሞ በቀን ወደ ውኃ ጉድጓድ መመላለስ፤ ያውም በቀትር። ለሁልጊዜ የሚሆን ውኃ አንድ ጊዜ ብታገኝ ኑሮዋን ያቃልልላታል። ስለዚህ ይህች ሴት ትልቁ ጊዜያዊ ችግሯን መጠማትና ውኃ ለመቅዳት ወደ ጉድጓዱ መመላለስ ስለሆነ ስዚህ ጊዜያዊ ችግሯን መፍትሔ እንዳገኘች አስባ ትጠይቀዋለች። ጌታ ግን ከጊዜያዊ ችግር ያለፈ ሰዘላለም የሚሆንን ውኃ ስለምታገኝበት መንገድ ነገራት።

4፡16 ሂጂና ባልሽን ጠርተሽ ወደዚህ ነዩ፡- ሴትዬዋ ውኃ ሰጠኝ 4፡15 ብላ ስትጠይቀው የምትጠብቀው መልስ እሺ ወይም አይሆንም የሚል ሊሆን ይችላል። ጌታ ግን የንግግሩን ርዕስ ሕይወትን በጠቅላላ ወደሚለውጥ አቅጣጫ ይቀይረዋል። ውኃ ከመቅዳት ያለፈ የሕይወቷን የውስጥ ጉዳይ የሚነካ ርዕስ ያነሳል። ሴትዬዋ በየዕለቱ ውኃ ከመቅዳት ያለፈ የሕይወት ችግር አስባት። ጌታ ይህን ጥያቄ ሲያነሳ ስለ እርሷ የግል ሕይወት ሳይቀር እንደሚያውቅ መግለጡም ጭምር ነው። ሴቲቱ መልሷ፡- ባል የለኝም አለችው 3፡17።

4፡18 ባል የለኝም በማለትሽ መልካም ተናገርሽ፤ አምስት ባሎች ነበሩሽና፡ አሁን ከአንቺ ጋር ያለው ባልሽ አይደለም፤ በዚህስ እውነት ተናገርሽ አላት። ጌታ በተደጋጋሚ ባሎችን እንዳገባች ኃጢአተኛ ኑሮዋን ይገልጥባታል። ግን ደግሞ እውነተኛነቷን መልካም ተናገርሽ እንዲሁም እውነት ተናገርሽ በማለት ይገልጻል። ስለ ኃጢአተኛነቷ አልወቀሳትም፤ ያደረግሽው ትክክል ነውም አላላትም። በዚህ ንግግሩ እውነት የሆነውን ስለ ገለጠላት ወዲያው የተናጋሪውን ማንነት ማስተዋል ትጀመራለች።

3፡19 ጌታ ሆይ አንተ ነቢይ እንደሆንህ አያለሁ አለችው። ነቢይ ስትል በስው ሕይወት ውስጥ የተደበቀውን (ያለፈውን ታሪክ) የሚያውቅ ማለቷ ነው። ነቢይ አግቢአብሔር ሲገልጥለት ይህን ያውቃል። ጌታን ነቢይ ማለት በቂ ገላጭ አይደለም፤ ከነቢይ በላይ ነውና። ጌሎችም ንጉሥ ያሉት አሉ እርሱ ግን ከንጉሥ በላይ ነው። ጌታ አዳኝ እንደሆነ እርሷ አስክትንነዝብ ድረስ በንግግሩ ቀጥሏል።

4+20 አባቶቻችን በዚህ ተራራ ሰገዱ፤ እናንተም፡- ሰው ሊሰግድበት የሚገባው ስፍራ በኢየሩሳሌም ነው ትላላችሁ። ኢየሩሳሌም የአምልኮ ቦታ እንደሆነ ከዘፃ 12÷5፤ 2ዜና 6÷6፤ 7÷12፤ መዝ 78÷67-68 እንመለከታለን። ይህች ሴት በዚህ ተራራ ስትል ገረዛም ተራራን ግለቷ መሆን አለበት (ዘፃ 11÷26-29፤ 27÷1-8)። አምልኮ መደረግ ያለበት በገረዛም ተራራ ነው በሚሉት ሰማርያውያንና በኢየሩሳሌም ነው በሚሉ አይሁድ መካከል የቆየ ክርክር ስለ ነበረ ሴትዬዋ አይሁዳዊ ነገይ ስላገኘች ይህን እንዲያረጋግጥላት መጠየቁ ነው። ጌታ ከአቀረባቸው አማራጭ አንዱን በመውሰድ ትክክለኛው ይኸ ነው እይላትም። ወደ ላቀ ሕይወት ይመራታል እንጂ። በታሪክ ውስጥ በሰማርያውያንና በአይሁድ መካከል መለያየት ነበረ። ቤተ መቅደሱ እንደገና በሚሠራበት ጊዜ ሰማርያውያን በሥራው እንዳይካፈሉ አይሁድ ከልክለዋቸዋል (ዕዝ 4÷1-2)።

4+21 በዚህ ተራራ ወይም በኢየሩሳሌም ለአብ የማትሰገዱበት ጊዜ ይመጣል። ስግደት በኢየሩሳሌም ወይም በገረዛም ተራራ መሆኑ ይቀራል፤ ሌላ ምዕራፍ ይጀመራል፤ አሁንም ሆኗል 4:23 በማለት ወደ ሌላ ደረጃ ወይም ምዕራፍ መድረሱን ያሳያታል። ለአግዚአብሔር አብ የሚቀርብ አምልኮ በቦታ የተወለነ ሳይሆን በመንፈስ የሚደረግ መሆኑን ይገልጽላታል።

4+22 እናንተብ ለማታውቁት ትሰግዳላችሁ፤ እኛ መዳን ከአይሁድ እውና ለምናውቀው እንሰግዳለን። እዚህ ላይ ጌታ እኛ ብሎ መግለጹ እርሱ ከአይሁድ ወገን መሆኑን ያመለክታል። መዳን (መባረክ) ከአይሁድ እንደሆነ በመጽሐፍ ውስጥ ተገልጧል (ዘፍ 12÷3)። በዚያን ዘመን አይሁድና ሰማርያውያን ስለ አምልኮ የማያውቁት አለ። ሳምራውያን ያነሷቸው የነበሩት መጻሕፍት ከዘፍጥረት እስከ ዘዳግም ያሉትን አምስት መጻሕፍት ብቻ ስለ ነበረ፤ በተቀሩት የብሉይ ኪዳን መጻሕፍት ስለ አምልኮ የተገለጠውን አያውቁም ነበረና ሙሉ መረዳት አልነበራቸውም። እግዚአብሔርን ለማምለክ መፈለጋቸው ጥሩ ሆኖ ሳለ የሚያመልኩትን በትክክል አያውቁም።

4+23 በእውነት የሚሰገዱ ለአብ በመንፈስና በእውነት የሚሰገዱበት ጊዜ ይመጣል አሁንም ሆኖአል። ከአይሁድም ከሰማርያውያንም ስሆኑ ለእግዚአብሔር በእውነት ለሚሰገዱ ጊዜው ደረሰ፤ ለአብ በመንፈስና በእውነት የሚሰገዱበት ጊዜ ነው እርሱም አሁን ነው። አይሁድና ሳምራውያን በአንድ ላይ ለአብ በእውነት የሚሰገዱበት ጊዜ በክርስቶስ በኩል ነው። የጥልን ግድግዳ አፍርሶ ሁለቱን ያዋሃደ ከሁለቱም አንድ አዲስ ሰው ያመጣ ክርስቶስ ነው (ኤፌ 2÷14-16)።

በክርስቶስ የመጣው አውነተኛው ስግደት በመንፈስና በአውነት 4:24 የሆነ ሁለት ቁልፍ ባሕርይት አሉት።

- **በመንፈስ፡-** በመንፈስ የሚለው ስለ ሰው የውስጥ ማንነቱ (መንፈሱ) ሲያመለክት መንፈስ ከሆነው ከእግዚአብሔር ጋር የሚኖረውን ቀጥተኛ ግንኙነት ያሳያል። ይህ በሰው ውስጥ ከሚፈልቀው የሕይወት ምንጭ ውኃ ጋር በመያያዙ የሚኖረው ቀጥተኛ ግንኙነት ነው። በሥጋ በየትም ቦታ ሆነን በመንፈሳችን ከእግዚአብሔር ጋር የምናደርገው ግንኙነት ነው። ይህ በመንፈስ የሚሆነው ስግደት ዳግመኛ በተወሰደው ሰው ውስጥ በሚኖረው መንፈስ ቅዱስ እማካይነት የሚሆን ስግደትና ግንኙነት ነው።
- **በአውነት፡-** ማለት ደግሞ ማስመሰል ወይም ግብዝነት በሰው አውነተኛነት ማለት ነው። አውነት ወደሆነው እግዚአብሔር አውነት በሆነው በቃሉ መሠረት መቅረብ፤ ለእርሱም መስገድ ማለት ነው። በአንጻሩ በአውነትና በመንፈስ ያልሆነ አምልኮ አስመሳይነት ያለበት፤ ያልሆኑትን ሆኖ ለመገኘት የሚጥርና ከእግዚአብሔር ጋር ሕያው ግንኙነት የማያደርግ አምልኮ ነው።

4:24 እግዚአብሔር መንፈስ ነው፥ የሚሰግዱለትም በመንፈስና በአውነት ሊሰግዱለት ያስፈልጋቸዋል። በዚህ ቁጥር መሠረት ስግደት የሚገባው እግዚአብሔር ነው። እንዲሁም ስግደት የሚገባው አብ እንደሆነ ለአብ የማትሰግዱበት ጊዜ 4:21፤ ለአብ በመንፈስና በአውነት የሚሰግዱበት ጊዜ 4:23፤ አብ ሊሰግዱለት አንደ እነዚህ ያሉትን ይሻልና፤ 4:23 ከሚሉት እንገነዘባለን። በእነዚህ ቁጥሮች ውስጥ መካከል ትልቅ መንፈሳዊ መልእክት አለ። ስግደትን ከሥላሴ አካላት የመጀመሪያው ሰሆነው ሰእብ²² ማቅረብ ለእግዚአብሔር²³ ማቅረብ ነው።

መንፈስ የእግዚአብሔር ማንነት መግለጫ ነው። እግዚአብሔር እንደ ሰው በቦታና በጊዜ የተወሰነ አይደለም። የሰው ዓይነት አካላዊ አቋምም ያለው እምሳክ አይደለም። እርሱ በሁሉም ቦታ አለ። በሁሉም ቦታ በማንኛውም ጊዜ ሊመለከ ይችላል። እግዚአብሔር መንፈስ ነውና አይደክምም። እርሱ ሁሉን ያውቃል። ስለዚህ ለእግዚአብሔር በመንፈስ መስገድ ማለት መንፈስ ከሆነው ከእርሱ ጋር በመንፈስ የሆነ ግንኙነትን፤ ስግደትን ማቅረብ ማለት ነው። በ3:6 እና 8 እንዳየነው በመንፈስና በአውነት የሆነ አምልኮ የሚጀምረው ከመንፈስ ቅዱስ

²² God the Father

²³ The Godhead, The Divine God

ዳግመኛ ከተወሰዱበት ጊዜ ጀምሮ ነው። ዳግመኛ ሳይወስዱ እውነተኛ አምልኮና በመንፈስ የሆነ ስግደትን ማቅረብ እይቻልም።

4፡25 መሲሕ እንዲመጣ አውቃለሁ እርሱ ሲመጣ ሁሉን ይነግረናል አለችው። ሳምራውያን አምስቱ የሙሴ መጻሕፍት ብቻ ያላቸው ሲሆን በዘዳ 18፡15-18 ያሰው ክፍል ስለሚመጣው ነዚያ ስለሚናገር በዚያ መሠረት ተስፋ ያደርጋሉ። ነገር ግን ሙሉ መረዳት አልነበራቸውም፤ የሚመጣው መሲሕ ከአይሁድ እንደሚሆን የተገነዘቡ እይመስልም።

4፡26 ኢየሱስ የምናገርሽ እኔ እርሱ ነኝ አላት። የአይሁድ አለቆችና ፈሪሳውያን ጌታን ማን እንደሆነ ብዙ ጊዜ ይጠይቁት ነበረ። ኢየሱስ ክርስቶስ እርሱ መሲሕ እንደሆነ በቀጥታ ሊነግራቸው አልወደደም (ስምሳሴ 10፡24)። የኃጢአተኛ ኑሮ ሰናፈች ከሳምራውያን ወገን ሰሆናቸዋል ስለሆነ ሴት ግን ቀጥታ ራሱን ይገልጥላታል።

4፡27 ደቀ መዛሙርቱ መጡና ከሴት ጋር በመነጋገሩ ተደነቁ፡- ምግብ ሲገዙ ወደ ከተማ የሄዱት ደቀ መዛሙርት (4፡8) በተመሰሉ ጊዜ ጌታ ከሴት ጋር በመነጋገሩ ተደነቁ። ይህ በጊዜውና በዚያ አካባቢ የነበረውን ባሕላዊ ሁኔታ ያመለክታል። አይሁድ ከሳምራውያን ጋር አይተባበሩም ነበርና (4፡9) ኢየሱስ የሳምራዊት ሴት ማነጋገሩ በጊዜው የነበረውን የልዩነት ግድግዳ አልፎ መሄዱን ያሳያል። ጴጥሮስ ምንም ገፁም ያልሆነ በልጅ አላውቅም (ሐዋ 10፡14) እንዳሰው። ያም ቢሆን ግን የጌታቸውን ማንነትና እስተሳሰቡን ያውቁ ነበርና ስለ ምን ትናገራታለህ? ያለ ማንም አልነበረም 4፡27።

4፡28 ሴቲቱም እንስራዋን ትታ ወደ ከተማ ሄደች። ለሴቲቱ እንስራዋ ትልቅ ሀብቷ ነው። ጌታን የምትቀዳበት የላህም ብላ የምትናገረው እርሷ ግን እንስራ ነበራት። ስለዚህ ትልቅ መሣሪያዋ ነው። ጌታ ከነጋገራት በኋላ ግን ከዚህ የሚበልጥ ነገር ሆኖላታልና ይህንም ቢሆን ትታ ተመልስች። ይህች ሴት እንስራዋን ትታ መሄዷ ልትቀዳ ከመጣችው ውኃ ይበልጥ ከውስጧ የሚፈልቀውን ምንጭ ምን ያህል እንደተጠማች ያመለክታል። እንዲሁም እንስራዋን ትታ መሄዷ የምትመስስ መሆኗንም ያሳያል።

4፡29 ያደረግሁትን ሁሉ የነገረኝን ሰው ኑና እዩ፡- ሴትዮዋን ያስደነቃት የቀደመ ታሪኳን ስለነገራት ነው። ከአይሁድ ወገን የሆነ ይህ ሰው የእርሷን ታሪክ የሚያውቅ ከሆነ እንጂ እርሱ ክርስቶስ ይሆንን አለች 4፡29። ፊልጶስ ናትናሌልን መጥተህ እይ (1፡47) እንዳሰው

ይህችም ሴት ወደ ከተማ ሄዳ ሰዎቹን ኑና አይ 4:29 አላች:: ይህ ሰዎች የራሳቸውን ውሳኔ እንዲያደርጉ ጥሩ የመጋበዣ መንገድ ነው:: የተሰያየ አስተሳሰብ የሚኖራቸውን ሰዎች ራሳቸው ወደ ኢየሱስ መጥተው ስምተውና አይተው እንዲወስኑ ማድረግ:: **አንድ አርሱ ክርስቶስ ይሆንን? 4:29** የሚለው ይህ አባባሏ ሰሰሚዎች የበለጠ ጉጉት የሚፈጥር ነው:: ስለ ክርስቶስም የሚያወቁ፣ የሚጠበቁም እንደሆኑ ያመለክታል:: ስለሆነም፣ **ከከተማ ወጥተው ወደ አርሱ ይመጡ ነበር 4:30:**

4:31 ደቀ መዛሙርቱ መምህር ሆይ፥ ብላ ብለው ለመነት:: ደቀ መዛሙርቱ ከጌታ ጋር ከይሁዳ ወደ ገሊላ እየሄዱ ናቸው:: ጌታም በሰማርያ ሲካር በሚባለው ቦታ የውኃ ጉድጓድ አጠገብ ደክሞት እንደ ተቀመጠም ያውቃሉ:: እነርሱም ምግብ ሊገዙ ሄደው ምግብም አምጥተዋል:: ምግብ እንደሚያስፈልገው ስለሚያውቁ **ብላ ብለው ለመነት::** የጌታ መልስ ግን እነርሱ የጠበቁትን ዓይነት አይደለም:: **አናንተ የማታወቁት የምበላው መብል ለእኔ አለኝ አላቸው 4:32:**

4:33 ስለዚህ ደቀ መዛሙርቱ:- የሚለው አንዳች ሰው አምጥቶለት ይሆንን? ተባባሱ:: የላምራዊቷ ሴት ስለ ሕይወት ውኃ ሲነግራት (4:10) በእነሰራ ተቀድቶ ስለሚያዘው ውኃ ታሰብ ነበር:: እንዲሁም ደቀ መዛሙርት የአባቱን ፈቃድ ስለማድረግ ሲነግራቸው እነርሱ ስለሚበላ ምግብ ያስቡ ነበር:: ሰዎች አይደሉ!! **የምበላው መብል ለእኔ አለኝ** ሲል በዚያ ሰዓት ለሴትዮዋ የገለጠላትንና የከተማውም ሕዝብ ወደ እርሱ መምጣታቸውን ሁሉ እርሱን የሚያጠግበው መንፈሳዊ መብል ሆኖአታል::

4:34 የእኔስ መብል የላከኝን ፈቃድ አደርግ ሥራውንም አፈጽም ዘንድ ነው - እንዳላቸው በዚያ ሰዓት በሰማርያ ለማለፍ ግድ የሆነበት ምክንያት እየተፈፀመ ነው:: የላከውን የአብን ፈቃድ እየፈፀመ ነው:: ይህ ለእርሱ መብሉ ነው:: ኢየሱስ ክርስቶስ የመጣውና የኖረውም የአባቱን ፈቃድ ለማድረግ ነው:: በዚህም መንፈሳዊ እርካታን አግኝቷል (17:4):: የእግዚአብሔርን ፈቃድ ማድረግ ማስት ለእግዚአብሔር ፈቃድ ራስን ማስገዛት፣ በእግዚአብሔር ሃሳብ ዕቅድ መሠረት መኖር ማለት ነው::

ስለዚህ የአባቱን ፈቃድ መፈጸም ለኢየሱስ ክርስቶስ መብሉ ነው፤ ደስታንም ይስጠዋል:: እዚህ ላይ **የላከኝን ፈቃድ አደርግ ዘንድ ሥራውንም አፈጽም ዘንድ ነው** ሲል ፈቃድ፣ ማድረግና መፈጸም የሚሉትን ቃላት እናያለን:: ፈቃዱ ከእግዚአብሔር የተሰጠ ሥራ

ነው። የአገልጋዩ ምኞት ወይም ሃሳብ አይደለም። የተሰጠው ሥራ ደግሞ ከተጀመረ በኋላ እየተሠራ መቀጠል አለበት። ተጀምሮ የተወለነ ደረጃ ሄዶ «ሲፈጽመው አቃተው» (ሱቃ 14:30) እንዳተባለው እንዳይሆን። ለሰዚህ ማድረግ አንድን ተግባር መሥራት (ማከናወን) ሲሆን፤ መፈጸም ደግሞ በዚያ ተግባርና ሥራ ላይ እስከ ግብ (መጨረሻ) ድረስ መድረስ ነው። ስለሆነም ጌታ ኢየሱስ በመስቀል ላይ «ተፈጸመ» (ዮሐ 19:30) ሲል አብ የሰጠውን ተግባር ሥራ አጠናቀቀ ማለት ነው። ሥራን መሥራት (መጀመር) ብቻ ሳይሆን መፈጸም (በሙሉ ማጠናቀቅ) ይገባል። ከዚህ ጋር በተያያዘ በ17:4 ጌታ ኢየሱስ «እኔ ልሠራው የሰጠኸኝን ሥራ ፈጽሜ በምድር አከበርሁ» እንዳለ በመንፈሳዊ አገልግሎት፡-

- አንደኛ የላከውን ፈቃድ ማወቅ፤
- ሁለተኛ ያንን ፈቃድ ማድረግ፤
- ሦስተኛ ያንን ፈቃድ ወይም ሥራ መፈጸምን ይጠይቃል።

4፡35 ገና አራት ወር ቀርቶአል መከርም ይመጣል ትሉ የለምን? ይህ ሁኔታ የገበሬዎችን መጠባበቅ የሚያሳይ ነው። ብዙ ጊዜ በይሁዳ አካባቢ የሚዘሩ አዝመራዎች በአራት ወር ጊዜ ውሳጥ የሚደርሱ ናቸው። አራት ወር ሥራው ተጀምሮ የሚያልቅበት ጊዜ ነው።

4፡35 ዓይናችሁን አንሡ አዝመራውም አሁን እንደ ነጣ እርሻውን ተመልከቱ። ይህን በተናገረ ጊዜ ሰዎች ከከተማ ወደ እርሱ ይመጡ ነበር **4፡30።** እነዚህ ከጌታ ለመስማት የሚመጡ በመጨረሻም ለማመን የሚዘጋጁ ናቸው። የነጣ እርሻ ናቸው። ሰዎች ሕያው ዘር የሚዘራባቸው እርሻዎች ናቸው። ሰዎች ወንጌልን ሲሰሙ የሚታጨዱ አዝመራዎች ናቸው። ሰዎችን ለመታጨድ እንደደረሰ አዝመራ አድርጎ መቁጠር ከለማያዊ እይታ አንጻር ለሰዎች ማለብ ነው።

4፡36 የሚያጭድ ደመወዝን ይቀጠል፥ የሚዘራና የሚያጭድም አብረው ደስ እንዲላቸው የዘለም ሕይወት ፍሬን ይሰበሰባል። የሚያጭደው ደመወዝ ደስታ ነው፤ በማጨዱ ደስ ይለዋል። ሰዎችን ወደ ዘላለም ሕይወት መምራት። ስለሆነም የላምራውያን መታጨድ ወይም ማመን ጌታን ምን ያህል ደስ እንዳሰኘው ያመለከታል።

ኢየሱስ ክርስቶስ እርሱ አሁን የሚዘራም የሚያጭድም ነው። በሰማርያዊት ሴት በኩል ዘራ። ከከተማም ወደ እርሱ የሚመጡት የሰማርያ ሰዎች በእርሱ አመኑ ስለዚህ አጨደ። በአጠቃላይ የሚዘራና

የሚያጭድም አብረው ደስ እንዲላቸው ለዘላለም ሕይወት ፍሬን ይሰበስባል ሲል የሚዘራው የተለየ የሚያጭደውም ሌላ ቢሆን ለዘላለም ሁለቱም በአንድ ላይ በሠሩት ደስ ይላቸዋል። በአንድ ላይ ይሆናሉ።

4፥38 እኔም እናንተ ያልደከማችሁበትን ታጭዱ ዘንድ ሰደድኋችሁ! ሌሎች ደክሙ እናንተም በድካማቸው ገባችሁ። የጌታ ደቀ መዛሙርት ጌታ በላካቸው ጊዜ በተለይም ጌታ ካረገ በኋላ በነበራቸው አገልግሎት እጅግ እንዳጨዱ እናስተውላለን። ለምሳሌ በበዓለ ሃምሳ ቀን ሦስት ሺህ ያህል ሰዎች እንዲሁም ከዚያ በኋላ ብዙዎች ከኢየሩሳሌም ጀምሮ እስከ ምድር ዳር ድረስ በወንጌል እንዳመኑ እንረዳለን። ይህ ማጨድና ይህ ሁሉ አዝመራ ጌታ እንደተናገረው ቀደም ብለው በመዝራት ከደከሙት ሰዎች የተገኘ ውጤት እንደሆነ እንረዳለን። ሌሎች ደክሙ የተባለላቸው በብሉይ ኪዳን የነበሩ ነዚያትና የጌታን መምጣት ይናገሩ፤ ያዘጋጁ፤ መንገድ ይጠርጉ የነበሩትን ሁሉ ማለት ይሆናል።

በአሁኑም ዘመን በወንጌል አገልግሎት በአንድ ቦታ ሰዎች ጌታን ሲቀበሉ በዚያች ቀን በሰሟት ቃል ብቻ ሳይሆን እንደሚችል ልብ ማለት ይጠቅማል፤ ትሑትም ያደርጋል። ሰዎች ለብዙ ጊዜ በተለያዩ መንገድ ወንጌልን ሲሰሙ፤ ጽሑፍ ሲያነቡ፤ በሬዲዮም ሆነ በሌላ መንገድ ከሰዎች ሲሰሙ እንዲሁም የክርስቲያኖችን አካሄድ ሲያዩ ኖረው አንድ ቀን ወደ ውሳኔ ይደርሳሉ። አንድ ቀን ለማጨድ የሚደርሱት ብዙ ጊዜ በተለያዩ መንገድ ከተዘራው ወንጌል የተነሳ ነው ማለት ነው። ስለሆነም የወንጌል አገልግሎት የተያያዘና የተደጋገፈ ነው። አንዱ የዘራውን ማን መጥቶ እንደሚያጭድ አይታወቅም። እግዚአብሔር ግን ያውቀዋል ለአገልጋዮቹም ደመወዛቸውን ይከፍላል።

4፥39 ሴቲቱም ያደረግሁትን ሁሉ ነገረኝ ብላ ስለ መሰከረችው ቃል ከዚያች ከተማ የሰማርያ ሰዎች ብዙ አመኑበት። የሰማርያ ሰዎች የተሳቡት በአንዲት ሴት ምስክርነት ነው። ኑና እዩ ያለቻቸው ያደረግሁትን ሁሉ የነገረኝን በማለቷ። በአንዲት ሴት ምክንያት የከተማው ሰዎች አመኑ። አንድ ሰው አውነትን ለከተማ ለማድረስ በቂ ነው። ኑና እዩ ብሎ ለማወጅ፤ የብዙዎችን ሕይወት ለማዳን፤ የዘላለም ሕይወት ምንጭን እንዲጠጡ ለመጋበዝ በቂ ነው።

4፥40 በእነርሱ ዘንድ እንዲኖር ለመነት። ሰዎቹ ወደ እርሱ ከመጡ በኋላ ጌታን በእነርሱ ዘንድ እንዲኖር ለመነት። አይሁዳዊው ሰው በሰማርያ ከተማ እንዲገባ በእነርሱም ዘንድ እንዲኖር በአይሁዳውያንና በሰማርያውያን መካከል ከነበረው ልዩነት አንጻር የማይታሰብ ነው። ኢየሱስን ግን የቀረበውና ያወቀው ሁሉ የሚወደው መሆኑን በዚህ

እንመሰክታለን። በአንድ ከሰዓት በኋላ ከአንድ ሰው ተነሥቶ የከተማው ሰው ሁሉ እስኪሰወጥ ድረስ አዝመራን ማጨድ።

4፡42 እኛ ራሳችን ስምተነዋልና! እርሱም በእውነት ክርስቶስ የዓለም መድኃኒት እንደሆነ እናውቃለን። የዮሐንስ ደቀ መዛሙርት የነበሩት እንድርያስና ዮሐንስ በኢየሱስ ዘንድ ከዋሉ በኋላ (1፡40) የእርሱ ደቀ መዛሙርት ለመሆን ወሰኑ። እዚህ ደግሞ ኢየሱስ ሁለት ቀን ያህል ከእነርሱ ጋር ከኖረ በኋላ ሰዎች እርሱ የዓለም መድኃኒት እንደሆነ እናውቃለን አሉ። እነ እንድርያስ መሲሔን አግኝተናል ብለው ነበር። እነዚህም ክርስቶስ የዓለም መድኃኒት እንደሆነ እናውቃለን አሉ። ወደ እየሱስ የቀረበና አብሮት የዋለ ሰው የኢየሱስ ክርስቶስን ማንነት ይረዳል። ስለዚህ ሰዎች ወደ ኢየሱስ እንዲቀርቡ ማድረግ እርሱን የበሰጠ እንዲያውቁትና ከእርሱ ጋር እንዲኖሩ ያደርጋቸዋል።

እነዚህ ሰዎች **እኛ ራሳችን ስምተነዋልና** ማለታቸው ትክክለኛ የመንፈሳዊ እድገት አቅጣጫ እንደያዙ ያሳያል። በመጀመሪያ በኢየሱስ ያመኑት ከሴትዮዋ ምስክርነት የተነሣ ነበረ። በዚያው ሳይብቻ ላላቆሙም፤ ወደ ኢየሱስ ቀረቡ፤ ሰሙት፤ አሁን የራሳቸውን ውሳኔ አደረጉ። በመንፈሳዊ እድገት በሌላው ምስክርነት ወደ ኢየሱስ የመጣ ሰው ራሱ ሰምቶት፤ ተረድቶት የራሱን ውሳኔ አድርጎ ከክርስቶስ ጋር ቀጥተኛ ግንኙነት ማድረግ ሲጀምር በእድገት መንገድ ላይ ነው ማለት ነው። በሌላ ሰው ምስክርነት ላይ ብቻ ያልቆመ ራሱ ግን በቀጥታ ግንኙነት በማድረግ ከወይኑ ግንድ ጋር የተጣበቀ መሆኑ ነው።

ከሁለቱ ቀኖች በኋላም ከዚያ ወጥቶ ወደ ገሊላ ሄደ 4፡43። ቀደም ሲል በምዕራፍ አራት መጀመሪያ ላይ እንዳየነው ጌታ ይሁዳን ትቶ ወደ ገሊላ ይሄድ ነበር። በሰማርያ ሁለት ቀን ከዋለ በኋላ (4፡40) አሁን ደግሞ ጉዞውን ወደ ገሊላ ይቀጥላል።

4፡44 ነቢይ በገዛ አገሩ እንዳይከበር ኢየሱስ ራሱ መስክሮአልና። ጌታ በይሁዳ እያለ ከዮሐንስ ይልቅ ብዙ ደቀ መዛሙርትን ያደረጋል (4፡1) እንደተባለው ዝናው አየወጣ ነበረ። ስለሆነም ይሁዳን ትቶ ወደ ገሊላ ሄደ። በገሊላ የአግዚአብሔር ልጅ እንደሆነ፤ ወይም አንደ ነቢይ ሳይሆን አንደ አንድ ተአምር ሠሪ (ምልክት አድራጊ) ብቻ ቢቆጥሩትም ወደ እዚያ ሄደ። የሚገባውን ክብር አልሰጡትም። በአጠቃላይ ኢየሱስ ወደ ወገኖቹ መጣ አነርሱም አልተቀበሉትም (1፡11)። የገሊላ ሰዎች የተቀበሉት ራሳቸው በኢየሩሳሌም ሰለ ነበሩና ያደረገውን ሰላዩ ነው (4፡45)።

4:46 ልጁ የታመመበት ከንጉሥ ቤት አንድ ሹም፡- ቅፍርናሆም ጌታ ከነበረበት ከገሊላ ቃና ከ30 ኪሎ ሜትር በላይ ይርቃል፡፡ ይህ ሰው አይሁዳዊ ያልሆነ ከአሕዛብ ወገን የሆነ ሳይሆን አይቀርም፡፡ ወደ ኢየሱስ መጣና እንዲፈውስበት ለመነው **4:47**፡

4:49 ጌታ ሆይ ጠፋፍሮ ሳይሞት ውረድ አለው፡፡ ይህ ሹም ኢየሱስን ይዞ ሊሄድ የተዘጋጀ ነበረ፡፡ የጌታ መልስ፡- **ሂድ ልጅህ በሕይወት አለ**

4:50 የሚል ነበረ፡፡ ጌታ ልጁ ወደ ታመመበት ሄዶ ሲፈውስው የሚችሰውን ያህል ባለበትም ቦታ ሆኖ ቃሉን ቢልክ ይፈውሳል፡፡ አሁን ግን ጌታ በተናገረው ቃል መሠረት **ኢየሱስ የነገረውን ቃል አምኖ ሄደ**

4:50፡ ይህ ሰው ኢየሱስ እንደሚፈውስ አመነ፤ ጠየቀ፤ ሳይሞት እንዲወርድበት ሰመነው፤ ጌላም **ኢየሱስ የነገረውን ቃል አምኖ ሄደ**፡፡ የሚያስደንቅ አምነት፡፡

4:53 ልጅህ በሕይወት አለ ባለው በዚያ ሰዓት እንደሆነ አወቀ፡፡ ከገሊላ ቃና ቅፍርናሆም ስመሄድ የተወሰነ ጊዜ ይጠይቃል፡፡ ይህ ሹም ወደ ኢየሱስ መጥቶ ከሰመነው በኋላ፡- **ሂድ ልጅህ በሕይወት አለ** ያለው ሰዓት ሰዓት ሰዓት **4:52** ነበረ፡፡ በመንገድም ባሮቹ አግኝተው ልጁ የተፈወስበትን ሰዓት ሲጠይቃቸው ጌታ ባለበት ሰዓት መሆኑን አረጋገጡለት፡፡ ኢየሱስን ተአምር ሰማድረግ (ምልክት ለመሥራት) ርቀት አይወስነውም፡፡ አርሱም የጊዜና የቦታ ጌታ ነውና፡፡ ኢየሱስ ክርስቶስ ተአምር የሚሠራበትን መንገድ ማንም ሊወስን አይችልም፡፡ አርሱ ቢወድና አብሮ ሄዶ ቢፈውስው ወይም ባለበት ቦታ ሆኖ ቢናገር አርሱ የወደደውን ያደርጋል፡፡ የሚፈወስበትን መንገድ እንደወደደ ስአርሱ መተው ነው፡፡ መቼ ወይም ምን ሰዓት እንደሚያደርገውም አርሱ ይወስናል፡፡ እኛ ከምሕረቱ ተቀባዮች ብቻ ነን፡፡

4:53 እርሱም ከቤተ ሰዎቹ ሁሉ ጋር አመነ፡፡ ይህ ምልክቱን ተከትሎ ወደሚፈለገው ግብ የደረሰን ሰው ያሳያል፡፡

4:54 ሁለተኛ ምልክት ነው፡፡ የመጀመሪያው ምልክት በገሊላ ቃና ውኃውን ወደ ወይን ጣጅ የሰወጠው ነበር (2:1-11)፡፡ ይህ ደግሞ በገሊላ ቃና ያደረገው ሁለተኛው ምልክት ነው፡፡

ምልክት፡- ቃሉ እንደሚያሳየው አመልካች ነው፡፡ የተፈጸመው ነገር የሚያመለክተው ወይም የሚያሳየው አቅጣጫን ነው፡፡ ያን ምልክት አድራጊው መሲሐ ኢየሱስ ክርስቶስ የእግዚአብሔር ልጅ እንደሆነ ነው፡፡ ምልክቶቹን ብቻ አይቶ በእነርሱም ተገርሞ እዚያ ከቆመ የምልክቱን ዓላማ በትክክል አለመረዳት ነው፡፡ የንጉሡ ቤት ሹም

የልጁ መፈወስ ይህ ምልክት ነው። ውጤቱም የልጁ መፈወስ ብቻ ሳይሆን ሰውየው ከነቤተሰቡ ማመኑ ነው። ማናቸውም ጌታ የሚሰራቸው ምልክቶች፤ ድንቅና ተአምራት ትልቁ ዓላማቸው ከተፈጸመው ምልክት የተነሣ ሰዎች ሰእግዚአብሔር ክብርን እንዲያመጡ፤ የማያምኑም እንዲያምኑት ስማድረግ ነው።

ምዕራፍ አምስት

የመሲሐ መምጣት ስለሚታወቅበት መንገድ ብሉይ ኪዳን አስቀድሞ ተናግሮ ነበር። በዚህ ምዕራፍ መሲሐ ኢየሱስ ክርስቶስ መምጣቱን የሚያረጋግጡ መንገዶችን ማለትም መፈወስ፣ ሕይወት መስጠት፣ መፍረድን እናያለን።

5+1 ከዚህ በኋላ የአይሁድ በዓል ነበረ፤ ኢየሱስም ወደ ኢየሩሳሌም ወጣ። የአይሁድ ወንዶች ሁሉ በዓመት ሦስት ጊዜ ሦስት በዓላትን ለማክበር ወደ ኢየሩሳሌም ይሄዱ ነበር። ለፋሲካ በዓል፣ ለበዓለ ጎምሳና ለዳስ በዓል።

5+3 የውኃውን መንቀሳቀስ አየጠበቁ በሽተኞችና ዕውሮች አንካሶችም ሰውነታቸውም የሰለለ ብዙ ሕዝብ ይተኙ ነበረ። ቦታው በኢየሩሳሌም በበጎች በር አጠገብ ቤተ ሳይዳ መጠመቂያ **5:1** ነው። (የበጎ በር በነህ 3፡1፣ 32፣ 12፡39 ተገልጿል)። እነዚህ በተለያዩ ችግር ውስጥ ያሉ ሰዎች ወደዚህ ቦታ የሚሄዱት ጤናማ ይሆኑ ዘንድ ለመፈወስ ነው። የሚፈወሱበት ጊዜ የመጠመቂያው ውኃ ሲንቀሳቀስ ነው። የሚፈወሱበትም ሁኔታ ውኃው ሲንቀሳቀስ ወይም ሲናወጥ በመጀመሪያ የገባ ሰው ነው። የመፈወሳቸው መጠን ወይም ደረጃ ከማናቸውም ደዌ ነበር። በዚህም መጠመቂያ አጠገብ ይተኙ የነበሩት ሰዎች ከደዌያቸው አንዲፈወሱ ቶሎ ለመግባት እርስ በርስ በመሽቀዳደም የሚጠባበቁ ናቸው። የበሽታቸውም ዓይነት ረዳት ካልኖራቸው በስተቀር ወደ ውኃው ለመግባት በሚያስቸግር ደዌ የተያዙ ዓይነት ናቸው።

5+4 የጌታ መልአክ ወደ መጠመቂያይቱ ወርዶ ውኃውን ያናውጥ ነበርና፤ ስለዚህ እያንዳንዱ በደዌ የተያዘ ሰው ፈውሱን ለመቀበል የጌታ መልአክ ወርዶ ውኃውን የሚያናወጥበትን ጊዜ ይጠባበቅ ነበረ። ፈዋሹ ጌታ ነው (የጌታ መልአክ)።

5+5 ኢየሱስ ይህን ሰው ተኝቶ ባዩ ጊዜ፡ ... ይህ ሰው ከሠላሳ ስምንት ዓመት ጀምሮ 5:5 የታመመ ነው። በዚህም ሁኔታ ብዙ ዘመን እንዲሁ እንደ ነበረ አውቆ ልትድን ትወዳለህ? አለው **5+6፡** ኢየሱስ ክርስቶስ ለሰው የሚያስፈልገውንና እንደ ሰው በምን ሁኔታ ለስንት ጊዜ እንደኖረ ያውቃል። በሰው ልብ ያለውን ያውቃል። ልትድን ትወዳለህ? ከሚለው ከኢየሱስ ጥያቄ የምናስተውለው ሰው ለመፈወስ

ፈቃደኛ መሆን አንዳለበት ነው። መዳን መፈለጉ ግልጽ ቢመስልም በሽተኛው ግን ፈቃደኝነቱን እንዲገልጽ ይጠበቅበታል። ይህ ሰው ለሰላሳ ስምንት ዓመት ተኝቶ የኖረ ስለሆነ በሽታውና አንደዚያ መተኛ ቱ ለእርሱ የሕይወቱ ዓይነት ነው። አብዛኛውን የእድሜ ዘመኑን በደዌ ተመትቶ ተኝቶ ስለ ኖረ ከዚህ በኋላ ምን ያህል ዕድሜ ሊቀረኝ ነው? ብሎ ሊያስብ ይችላል። ይህ ሰው ከመኖር ይልቅ ለሞት የቀረበ ነው ማለት ይቻላል። በጌታ ግን ተስፋ አይቆረጥም። በየትኛውም የእድሜ ዘመን ደርሶ ፍጹም ጤናማ ሲያደርግና ተስፋን ሊያለመልም ይቻለዋል።

5+7 ሰው የለኝም ... ሌላው ቀድሞኝ ይወርዳል። ሽባው ሰው የሚፈልገውና የሚጠበቀው የጌታ መልአክ ውኃውን ካንቀሳቀሰ በኋላ በመጀመሪያ ወደ መጠመቂያው የሚያስገባውን ረዳት ነው። አያነጋገረው ያለው ደግሞ የጌታ መልአክ አንዲወርድ የሚያደርገውን ጌታ ነው። ውኃ ልትቀዳ አንደሄደችው ሳምራዊት ሴትና ምግብ ሲገዙ እንደሄዱት ደቀ መዛሙርት ይህም ሰው የጌታን ጥያቄ የተረዳው «ስዋዊ በሆነ» (በተለመደው) መንገድ ነው። ሴትዬዋ መቅጃ የለህም አለችው። ደቀ መዛሙርቱ የሚበላው ሌላ ሰው አምጥቶለት ይሆናል ብለው አለዙ። ይህም ሰው የለኝም አለ። ጌታ ግን ውኃ ለሚፈልግ የሕይወት ውኃን ለመስጠት፣ ይህን ሽባ ደግሞ ለመፈወስ ሥልጣን አለው።

5+8 ተነሣና አልጋህን ተሽክመህ ሂድ አለው። ሽባው ሰው ከጠበቀው ዓይነት የተለየ አርዳታ ጌታ ሰጠው። አልጋህን ተሽክመህ ሂድ ሲለው ከዚህ በኋላ በኖረበት ሁኔታ እንዳይኖር ታሪኩንና አድራሻውን ቀየረለት። የዚህን ሰው ታሪክና አንዴት እንደተፈወሰ ስንመለከት ስለ ጌታ አሠራር ብዙ እንማራለን።

- ኢየሱስ ወደ በጎች በር አጠገብ ወደዚያ ቦታ ሄደ። ኢየሩሳሌም ብዙ በሮች አለ-አትና ከሌሎቹ አንዱን በወሰደ ነበር። ነገር ግን የታመሙት ደዌ ያለባቸው ወደሚቀመጡበት (ወደሚተኙበት) ሄደ።
- ለረጅም ዘመን ተኝቶ የኖረን ይህን በሽተኛ ቀርቦ አነጋገረው። ለሰውዬው ያለውን መውደድና ማስብ አንዲሁም ሃዘኔታ ይገልጣል። ይህ ተጠባብቆ ወደ ውኃ የሚያስገባው ረዳት የሌለውን ሰው አይቶ ጌታ ሲያነጋግረው መቅረቡ ርኅራኄውን ያሳያል።
- ይህን ሰው ለመርዳት ጌታ እንደሚፈልግ ይነግረዋል፤ ሰውዬውንም ፈወሰው።

ክርስቲያኖች ስለ አገልግሎት የጌታን ፈለግ መከተል ይገባል። የተቸገሩት ወዳሉበት በመሄድ ለመቅረብና ለማነጋገር መፈለግ፤ የጌታን መልካምነት መግለጽ፤ የጌታን ፈውስ እንዲቀበሉ መርዳት።

5+10 ያም ቀን ሰንበት ነበረ። ለዚህ ሰው ሰላሳ ስምንት ዓመት ሙሉ እያንዳንዱ ቀን «ሰንበት» ነበረ። መልአኩ ውኃውን የሚያናውጠው በሰንበት ቀን ቢሆንና በዚያ ቀን በመጀመሪያ የገባው ሰው ቢፈወስ የአይሁድ አለቆች ምንም ባላሉት ነበረ። መልአኩ ውኃውን እንዲያናውጥ የሚያዝዘው ጌታ ግን በመካከለቸው ሆኖ ሲፈውስ ግን ስለ ሰንበት ምክንያት ሊከሉት ፈለጉ።

5+10 ሰንበት ነው አልጋህም ልትሸከም አልተፈቀደህም አሉት። በሰንበት ቀን ሰው አልጋውን ተሸከሞ እንዳይሄድ የሚከሰክል ሕግ በብሉይ ኪዳን አይገኝም። ይህ ሕግ ግን አይሁድ ራሳቸው ባወጧቸው ዝርዝር ሕጎች ውስጥ የጨመሩት ሕግ ነው። ከዚህም የተነሣ ራሳቸው ያወጡትን ሕግ ስላልጠበቀ ሊከሰኩት ተነሱ።²⁴ ለሰው ጤንነትን መመለስን ወይም ሙሉ ሰው ማድረግን ሥራ እንደ መሥራት አድርገው ይቆጥሩት ነበር።

ወንጌላትን ስንመለከት ጌታ ኢየሱስ በሰንበት ቀን ሰባት ጊዜ ሰዎችን ፈውሷል። ይህን ሲያደርግ በብሉይ ኪዳን የተሰጠውን ሕግ መተላለፉ አሰመሆኑን ልብ ማለት ያስፈልጋል። በዚህ በሰንበት ቀን በመፈወስ ጌታ ለአይሁድ የሚያስተምራቸው ክሕን ባሻገር ያለውን የሰንበትን ምንነት ነው።

ጌታም አንድ ጊዜ ለአይሁድ ሲያስረዳቸው እንዲህ አለ፤ «ጌታም መልሱ፡- እናንተ ግብዞች ከእናንተ አያንዳንዱ በሰንበት በሬውን ወይስ እህያውን ከግርግሙ ፈትቶ ውኃ ሲያጠጣው ይወስደው የለምን? ይህችም የአብርሃም ልጅ ሆኖ ከአስራ ስምንት ዓመት ጀምሮ ሰይጣን ያሰራት በሰንበት ቀን ከዚህ እስራት ልትፈታ አይገባምን? አለው። ይህን ሲናገር ሳለ የተቃወሙት ሁሉ አፈሩ (ሉቃ 13፡15-16)። ሰው በሰንበት ጤንነት ሲመለስለት አይገባም ብለው መከራከራቸው

²⁴ Carling a mat on the Sabbath did not break any Old Testament law; Instead, it broke the Pharisees' legalistic application of God's command. The regulation against carrying something on the Sabbath was the last thirty-nine rules in the <tradition of the elders> that speculated the kinds of work prohibited on the Sabbath. This was just one of hundreds of rules the Jewish leader had added to the Old Testament law. *Ibid.* p.103

እውነተኛው ብርሃን ሲበራላቸው ድርጊቱ ወይም አስተሳሰባቸው የሚያሳፍራቸው ነው። ሰንበትን መጠበቅ ማለት ዋና ዓላማው እግዚአብሔርን ማክበር ነው። ይህ ለሰዎች የሚያስፈልጋቸውን በማድረግም ይገለጻል (ማር 1፡21-28፤ 29-31፤ ማር 3፡1-6፤ ሉቃ 13፡10-17፤ 14፡1-6፤ ዮሐ 5፡1-18፤ 9፡1-16)።

5:14 ከዚህ የሚብሉ እንዳይደርሱ ወደፊት ኃጢአት አትሥራ አለው። በኃጢአት ምክንያት የዘላለም ሕይወትን ማጣት ሰላሳ ስምንት ዓመት በአልጋ ተኝቶ ከመኖር የበለጠ ነው። ለዚህ ሰው ለዘላለም በገሃነመ አሳት ከሚደርሰበት ሰቃይ አንጻር ለሰላሳ ስምንት ዓመት በደዌ መተኛት ምንም አይደለም፤ እጅግ ትንሽ ነው። ለሰህነም በመንፈሳዊው ሕይወቱ እንዲፈወስ ንስሐ በመግባት ወደ እግዚአብሔር መመለስ አለበት። ስለዚህ ጌታ የሚነግረው በሥጋው ፈውስ ማግኘቱ በቂ አለመሆኑን ነው - መንፈሳዊ ፈውስን ማግኘት ይገባዋል። በሥጋ ፈውስ ላይ ብቻ አትኩሮ ሌላውን መርሳት የቅርቡን ማየት ብቻ ይሆናል።

ይህ ሰው ይህን ዓይነት ለረጅም ዓመት አልጋ ላይ እንዲተኛ ያደረገው ኃጢአቱ ሲሆን እንደሚችል ፍንጭ ይሰጣል። ይህ ደግሞ በ9፡3 ላይ ዕውር ሆኖ ሰለተወለደው ሰው «አርሱ ወይም ወላጆቹ ኃጢአት ስለ ሠሩ አይደለም» ከሚለው ቃል ጋር አይቃረንም። አርሱ ወይም ወላጆቹ ኃጢአተኞች አይደሉም፤ ወይም ኃጢአት ሠርተው አያውቁም አላለም - በልጁ የደረሰበት የመጣበት ዕውርነት በኃጢአት ምክንያት አይደለም እንጂ። ስለዚህ የኃጢአት አንዱ ውጤት መከራ ወይም ሕመም እንደሆነ ማስተዋል እንችላለን። እንዲሁም ሁሉም መከራ ወይም ሕመም በኃጢአት ምክንያት የሚመጣ እንዳይደለም አብረን እናጤናለን።

5+16 አይሁድ ኢየሱስን ያሳድዱት ነበር። ኢየሱስ ክርስቶስ ከመወለዱ ጊዜ ጀምሮ በስደት የኖረ ሰው ነው። ገና በሕፃንነቱ ሄሮድስ ያሳድደው ነበር። ከዚያም አገልግሎቱን ሲጀምር የሃይማኖት ሰዎች፣ የካህናት አለቆች፣ ጳጳሮችና ፈሪሳውያን። ወደ ገዛ ወገኖቹ መጣ፤ የገዛ ወገኖቹ አልተቀበሉትም (1፡11)። ነቢይ በገዛ አገሩ እንደማይከበር የተናገረው ጌታ ኢየሱስ ነው (ሉቃ 4፡24)። ስለዚህ ጌታ እየተሰደደ የኖረ ሰው ነው። አሁንም በዚህ ቦታ አይሁድ ማሳደዳቸውን ጀመሩ፤ ይህም በሰንበት ቀን ሰው ፈውሷል በሚል ነው።

5+17 እባቴ እስከ ዛሬ ይሠራል እኔም ደግሞ እሠራለሁ። ጌታ ይህን የተናገረው ሰንበትን ሽረሃል ሲሉት ነው። አይሁድ ጌታ ኢየሱስን

የክርስቶስ በሰንበት ቀን ሥራን ሠርተናል ብለው ነው። ኢየሱስ ክርስቶስ የመሰላቸው በሰንበት ያረፈው አግዚአብሔር እስከ ዛሬ ይሠራል እኒያ ደግሞ እሠራለሁ በማለት ነው። በዘፍ 2:2-3 «አግዚአብሔርም የሠራውን ሥራ በስድስተኛው ቀን ፈጸመ፤ በሰባተኛውም ቀን ከሠራው ሥራ ሁሉ ዐረፈ። አግዚአብሔርም ለባተኛውን ቀን ባረከው ቀደስውም፤ አግዚአብሔር ከፈጠረው ሥራ ሁሉ በእርሱ ዐርፎአልና። እንዲሁም በዘጸ 20:8-11 «የሰንበትን ቀን ትቀድሰው ዘንድ አሰብ» ይላል። ስለዚህ አግዚአብሔር የሰንበትን ቀን ባርክታል፤ ቀድሶታልም። ጌታ ኢየሱስ ደግሞ እባቱ እስከ ዛሬ ይሠራል፤ እኒያ ደግሞ እሠራለሁ አለ። እዚህ ላይ አናስተውል። አባቱ በሰንበት አላረፈም አላለም። ይህን እንዴት እንረዳለን?

እስከዛሬ ይሠራል ማለት መሥራት ከጀመረበት ጊዜ አንስቶ መሥራት አላቆረጠም እንደ ማለት ነው። ይህ ከሆነ ደግሞ በዘፍ 2:2-3 ዐረፈ ይላልና፤ ያረፈው ከምንድን ነው? የሚሠራውስ ምንድን ነው? ብሎ መጠየቅ ይገባል። አግዚአብሔር ያረፈው ከመፍጠር ሥራ ነው። የፈጠረውን የመጠበቅና የማኖር ወይም የመደገፍን ሥራ ግን አላቆመም። ለንበት መጠበቅን በሚመለከት በማር 2:23-28 ባለው ክፍል ውስጥ የጌታ ደቀ መዛሙርት እሾት አየቀጠፉ ሲሰሉ ፈረሰውያን ያልተፈቀደ አድርገዋል ብለው ነበር። ጌታ ሲመልሰላቸው ግን ከካህናት በቀር መብላት ያልተፈቀደውን የመሥዋዕት እንደራ ዳዊትና አብረውት የነበሩት እንደበሉ ከነገራቸው በኋላ «ሰንበት ለሰው ተፈጥሮአል እንጂ ሰው ስለ ሰንበት አልተፈጠረም» (2:27) አላቸው። እንዲሁም «የሰው ልጅ ለሰንበት አንኳ ጌታዋ ነው» (2:27-28) አላቸው።

እዚያ ላይ ጌታ የሚነግራቸው ሰንበትን የመጠበቅ ሕግ ተሸሯል በማለት ሳይሆን ለሰንበትን ስለ መጠበቅ ሊገነዘቡት የሚገባቸውን ነገር እንዳለ ነው። ሰንበት ለአግዚአብሔር የተቀደሰ ነው፤ የክርስቲያን ሥራም ለአግዚአብሔር የተቀደሰ ነው። በሰንበት የግል ሥራዎቻችንን አቁመን እረፍት ማድረግና ቀኑን ለአግዚአብሔር መቀደስ ይገባል። በሰንበት መልካምን ማድረግ ማለት በራን ፈትቶ ወይም አህያውን ፈትቶ ውኃ እንደማጠጣት እንዲሁም የታመመን ሰው ከእስራቱ እንዲፈታ ማድረግ አልተከለከለም።

በተጨማሪም ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ በዚህ ንግግ አግዚአብሔርን አባቱ ብሎ ሰለጠራውና እርሱ እንደሚሠራ እኒያ እሠራለሁ በማለት እርሱ አግዚአብሔር መሆኑን በዚህም ያመለክታል። ይህ ምን ማለት እንደሆነም ለሚወቹ አይሁድ ገብቷቸዋል። በዚሁ ንግግ ራሱን

ከአግዚአብሔር ጋር እኩል ማድረግ እንደሆነ የገባቸው አይሁድ ስለዚህ ይከሱታል። እንዲህ ብለው፦

5+18 ራሱን ከአግዚአብሔር ጋር አስተካከለ፡- አግዚአብሔር አባቱ ነው ሰለተ፡ ስለዚህ አይሁድ ሊገድሉት አብዝተው ይፈልጉት ነበር። ራሱን ከአግዚአብሔር ጋር ማስተካከል አግዚአብሔርን መስደቡ መሰላቸው። ስለሆነም የአግዚአብሔርን ስም የሰደበ እንዲወገር በሚለው መሠረት (ዘሌ 24:15-16) አይሁድ ሊገድሉት ፈለጉ። ሆኖም ኢየሱስ እርሱ የአግዚአብሔር ልጅ መሆኑን አስረግጦ በመናገርና ምልክትን በማሳየት ቀጠለ።

5+19 አብ ሲያደርግ ያየውን ነው እንጂ ወልድ ከራሱ ሲያደርግ ምንም አይችልም። ያ የሚያደርገውን ሁሉ ወልድ ደግሞ ይህን እንዲሁ ያደርጋልና። በዚህ ላይ ሁለት ጉልተው የሚወጡ ሃሳቦች አሉ።

1. ወልድ ከራሱ ምንም ሊያደርግ አይችልም
2. አብ የሚያደርገውን ሁሉ ወልድ ያደርጋል

አብ የሚያደርገውን ሁሉ ወልድ ካደረገ፤ ወልድ አግዚአብሔር ነው ማለት ነው። በችሎታ መበላሸጥ የሌለበትን እኩልነት ያሳያል። ወልድ ከራሱ ምንም ሊያደርግ አለመቻሉ በእኩልነት ያለ እንደነትን ያመለክታል። ይህም አብና ወልድ ሁለቱም እንደ ባሕርይ (እንደ ሃላብ) እንዳላቸው ያሳያል።

5+20 አብ ወልድን ይወዳልና የሚያደርገውን ሁሉ ያሳየዋል፡- ይህ በአብና በወልድ መካከል ያለውን እንደነትና እኩልነት ይገልጻል። አብ ወልድን ይወዳልና ሲል አብና ወልድ የእርስ በእርስ ገብረታቸው በፍጹም ፍቅር ላይ የተመሠረተ፤ እንደነታቸው በፍቅር የተያያዙ እንደሆነ ያሳያል። ኢየሱስ ክርስቶስ የአባቱን ፈቃድ በሙሉ የፈጸመው ከእርሱ ጋር በነበረው ገብረትና የእርስ በእርስ ፍቅር የተነሣ ነው። የሚያደርገውን ሁሉ ሊል ደግሞ ሁሉ መሰሉነትን ወይም ፍጹምነትን ያመለክታል። ይህም በሙሉ ለወልድ ያሳየዋል ማለት ነው። ይህም እኩል ማወቅን ያመለክታል። ስለዚህም ቀጥሎ ባለው ክፍል የመለከታዊ ሥራዎችን የማድረግን ምላሪዎችን ይለጣል። እንዲሁ ሕይወት መስጠት ነው።

5+21 አብ ሙታንን እንደሚያነሣ ሕይወትም እንደሚሰጣቸው እንዲሁ ወልድ ደግሞ ለሚወጣቸው ሕይወትን ይሰጣቸዋል። ሕይወትን መስጠት ሙታንንም ማለኝነት መለከታዊ ተግባር ነው።

ይህ የእግዚአብሔር ሥራ ነው። እብ ያደርገዋል፤ ኢየሱስ ክርስቶስም ያደርገዋል።

በአብና ወልድ መካከል ያለው አንድነት በመጠኑም ቢሆን በኢየሱስ ክርስቶስና በአማኞች መካከል ሊኖር ስለሚገባው መቀራረብ ፍንጭ ይሰጣል። እርሱ እንዲሆን የሚፈልገውን እኛ እናደርግ ዘንድ እርሱን ልንወደው፣ ልንታዘዘው፣ ልንሰማው ያስፈልገናል። ኢየሱስ ክርስቶስ ልንሠራ የሚገባውን እንዲያሳየን እርሱን መጠየቅ ይገባናል። ስለዚህ በአንድ ሁኔታ ውስጥ ስንሆን በዚህ ሁኔታ ኢየሱስ ምን ያደርግ ነበር? በዚህ ሁኔታ እኔስ ምን እንዳደርግ ይወዳል? ብሎ መጠየቅ ትክክለኛውን ምርጫ ለማድረግ ያግዛል። እርሱ የሚፈልገውንና የሚወደውን እንድናደርግም ይረዳናል። ይህ ደግሞ ከእርሱ ጋር ያለንን ኅብረታችንን ያሳድጋል።

5:20 ከዚህ የሚበልጥ ሥራ ያሳየዋል። ከዚህ የሚበልጠው ሥራ ቀጥሎ የተገለጠው ሙታንን ማስነሣት፤ ሕይወትን መስጠት እንዲሁም ሌላ ሥራ ሁሉ ይሆናል።

- እግዚአብሔር ብቻ ይፈርዳል (መዝ 7:6-17፤ 9:7-8፤ ኢዩ 3:12)። መሲሔ በመጣ ጊዜ ለመፍረድ ሥልጣን ይኖረዋል (ዳን 7:13-14፤ ኤር 23:5-6)። ኢየሱስ ለመፍረድ ሥልጣን አለው (ዮሐ 5:27)።
- እግዚአብሔር ብቻ ሕይወትን ይሰጣል (ዘፍ 1:20-27፤ ዘዳ 32:39፤ 1ኛ ሰው 2:6፤ 2ኛ 5:7)። መሲሔ ሕይወትን የመስጠት ሥልጣን ይኖረዋል (ዳን 7:13-14)። ኢየሱስም ሕይወት እንደሚሰጥ አሳይቷል (ዮሐ 5:21፤ 28:39)።
- የሚፈውስ እግዚአብሔር ብቻ ነው (ኢሳ 35:3-7)። መሲሔ ሲመጣ ይፈውሳል (ኢሳ 53:4-5፤ 61:1-3)። ኢየሱስ ደግሞ ፈዋሽነቱን አሳይቷል (ዮሐ 5:8፤ 20:26)።

5:22-23 ሰዎች ሁሉ አብን እንደሚያከብሩት ወልድን ያከብሩት ዘንድ ፍርድን ሁሉ ሰወልድ ሰጠው እንጂ አብ በአንድ ሰው ስንኳ አይፈርድም። ወልድን የማያከብር የላከውን አብን አያከብርም። የወደደንና ነፍሱን ስለ እኛ አሳልፎ የሰጠ ጌታ፤ እርሱ ደግሞ ፈራጃችን ነው። ፍርድ መስኮታዊ ተግባር ነው። ይህን የመፍረድ ሥልጣን ለልጁ ሰጥቶአል (ሐዋ 17:31)። በዚህም ወልድ ከእግዚአብሔር ጋር እኩል ክብር እንዳለው ያሳያል። ለአብ የሚገባው

ክብር ሁሉ ለወልድም ነው። አብን የማያከብር ወልድን አሳክበረም። ወልድን የማያከብር የላከውን አብን አሳክበረም። አብና ወልድ በክብር እኩል ናቸው። ስለሆነም ጉልበት ሁሉ ይንበረከክላታል፤ ኢየሱስ ክርስቶስ ጌታ እንደሆነ ምላስ ሁሉ ይመስክራል። ስለዚህም ጌታ እግዚአብሔር ከፍ ከፍ እደረገው በቀኝም እስቀመጠው (ፊል 2:9-11)።

እንግዲህ እዚህም ላይ ልብ ማለት ያስፈልጋል። ኢየሱስ ክርስቶስ የእግዚአብሔር ልጅ እንደሆነ በሚወቅ (በመቀበል) የማያከብሩት ሁሉ እግዚአብሔር አብንም አሳክበሩትም ማለት ነው። ምክንያቱም የላከው አብ ነውና። ኢየሱስ ደግሞ የእግዚአብሔር አንድያ ልጅ ነውና። ስለዚህ ሰዎች በእግዚአብሔር እምናለሁ ብለው ኢየሱስ ክርስቶስን ግን ከአስተማሪዎች አንዱ ነው ወይም ከነቢያት አንዱ ነው የሚሉ እነዚህ እግዚአብሔርን የናቁ ሰዎች ናቸው። የኢየሱስ ክርስቶስም ጠላቶች ናቸው።

5:24 ቃሊን የሚሰማ የላከኝንም የሚያምን የዘላለም ሕይወት አለው። ከሞትም ወደ ሕይወት ተሻገረ እንጂ ወደ ፍርድ አይመጣም። ይህ ፍርድ ወደፊት የሚሆን ስለሆነ አይመጣም ይላል። ከሞት ወደ ሕይወት መሻገር ደግሞ በማመን ጊዜ ጀምሮ የሚፈጸም ስለሆነ የዘላለም ሕይወት አለው በሚል በአሁን ጊዜ ይገልጻል። በአሁኑ ጊዜ በኢየሱስ ያመነ፣ የኢየሱስን ቃል የሚሰማና የላከውን የሚያምን አሁን ከአመነበት ጊዜ ጀምሮ የዘላለም ሕይወት አለው። እንዲሁም እንዲህ ዓይነቱ ለው ወደፊት በሚያምኑትና በማያምኑት መካከል በሚሆነው ፍርድ ወደ ፍርድ አይመጣም። አሁን ስላመነ የዘላለም ሕይወትን አግኝቷልና።

መስማት ማመንን ያስከትላል (ሮሜ 10:17)። ማመን ደግሞ በኢየሱስ ክርስቶስ ነው። በኢየሱስ ክርስቶስ ማመን ማለት ደግሞ በላከው በእግዚአብሔር አብ ማመንም ነው። ይህም በአብና በወልድ መካከል ያለውን አንድነት ያሳያል። በ3:18 ላይ እንዳየነው ይህች ምድር የተፈረደባት ነች። ከዚህ ፍርድ የሚያመልጡት በኢየሱስ ክርስቶስ በማመን የሚድኑት ናቸው። የዚህች ዓለም ፍርድ በገሃድ የሚታየው ወደፊት በሚኖረው ፍርድ ላይ ነው። ከፍርድ ማምለጥ የሚቻለው በኢየሱስ ክርስቶስ በማመን ብቻ ነው። «እርሱ ከጨለማ ሥልጣን አዳነን። ቤዛነቱንም እርሱንም የኃጢአትን ስርየትን ወዳገኝበት ወደ ፍቅሩ ልጅ መንግሥት አፈለሰን» (ቆላ 1:13-14) እንደሚል በኢየሱስ ያመኑ ሰዎች ከጨለማ ሥልጣን ወደ ኢየሱስ ክርስቶስ መንግሥት የፈለሱ ያመለጡ፣ የዳኑ ናቸው። የዚያ መንግሥት ዜጎች የሚሆኑ የኃጢአትን ስርየት ያገኙ ብቻ ናቸው።

5:25 ሙታን የእግዚአብሔርን ልጅ ድምፅ የሚሰሙበት ሰዓት ይመጣል እርሱም አሁን ነው፤ የሚሰሙትም በሕይወት ይኖራሉ። ይህ የወደፊቱ ጊዜና የአሁኑ ጊዜ በአንድ ላይ ሆኖ እንመለከታለን። ይመጣል የወደፊት ነው። ሆኗል የአሁን ጊዜ ነው። የሚመጣው የእግዚአብሔርን ዕቅድ ሲያሳይ፤ አሁን የሆነው ደግሞ በክርስቶስ ኢየሱስ የተፈጸመውን ይገልጻል። በልጁ የሚያምን ከሞት ወደ ሕይወት ስለ መሻገሩ አስቀድሞ በእግዚአብሔር ዕቅድ ውስጥ ወደፊት ይመጣል የተባለው (ተብሎ የነበረው) እዚህ ላይ በኢየሱስ ክርስቶስ ለሚያምኑት አሁን ሆኗል (መጥቶላቸዋል)። ውኃ ልትቀዳ ላይደችው ሌት መጥቶላታል። በእርሱ ለሚያምኑት ሁሉ መጥቶላቸዋል።

በአካል የሞቱት ሰዎች ሁሉ የእግዚአብሔርን ልጅ ድምፅ የሚሰሙበትና ከመቃብራቸው የሚነሱበት ጊዜ ይመጣል። ይህ በአንድ መልኩ ለሁሉም ሰው የሚሆነውን ከሙታን መነሣት ያመለክታል። የሞቱት ደግሞ በትንሣኤ ቀን ይነሳሉ 11:25-26። ይህ ለማንኛውም ሰው ሰው ሁሉ በትንሣኤ ቀን የሚሆን ነው። በሁለተኛ መልኩ ግን በትንሣኤ ቀን ከሚነሡት በምድር እያሉ በኢየሱስ ክርስቶስ በማመናቸው ሕይወት ያገኙት በሕይወት ይኖራሉ። ሌሎች ግን የእግዚአብሔር ልጅ ይፈርድባቸዋል። እነዚህ አሁንም በሕይወት አሉ። እንዲህ ተብሎ እንደ ተጻፈ፡- በመቃብር ያሉት ሁሉ ድምፁን የሚሰሙበት ሰዓት ይመጣል፤ መልካምም ያደረጉ ለሕይወት ትንሣኤ ከፋም ያደረጉ ሰፍርድ ትንሣኤ ይወጣሉና 5:28-29።

5:26 እብ በራሱ ሕይወት እንዳለው እንዲሁ ደግሞ ወልድ በራሱ ሕይወት እንዲኖረው ሰጥቶታልና። በራሱ ሕይወት ያለው²⁵ እግዚአብሔር ብቻ ነው። እርሱ ራሱ በራሱ የሚኖር ለመኖር ሌላ የማያስፈልገው ነው። ይህም አብ በራሱ ሕይወት እንዳለው ወልድ በራሱ ሕይወት አለው። ሰዎች እና ሌሎች ፍጥረታት ሁሉ በራሳቸው ሕይወት የላቸውም። ሰው ሕይወትን የተቀበለው በመጀመሪያ እግዚአብሔር ሲፈጥረው እፍ ስላለበት ነው። «እግዚአብሔር አምላክም ሰውን ከምድር አፈር አበጀው፤ በእፍንጫውም የሕይወት እስትንፋሱን እፍ አሰበት፤ ሰውም ሕይወት ነፍሱ ያለው ሆነ» (ዘፍ 2:7)። ስለሆነም ሰው በራሱ ሕይወት የለውም፤ ሕይወት ከእግዚአብሔር የተሰጠው ነው። ኢየሱስ ግን ራሱ ሕይወት ነው (14:6)። እርሱ ሕይወትን (የዘላለም ሕይወትን) ይሰጣል። ልጁ ያለው ሕይወት አለው፤ የእግዚአብሔር ልጅ የሌለው ሕይወት የለውም (1ዮሐ 5:12)።

5:27 የሰው ልጅም ስለሆነ ይፈርድ ዘንድ ሥልጣን ሰጠው። ኢየሱስ እንዲፈርድ ሥልጣን የተሰጠው እርሱ የሰው ልጅ ስለሆነ ነው። የሰው ልጅ የሚለው የኢየሱስ ክርስቶስን ሰው መሆን (ሥጋ መልበስ) የሚያመለክት ነው። ሁሉም ሰው ለኢየሱስ ክርስቶስ ተጠያቂ ነው (ፊል 2:5-11)።

ቀደም ሲል ዓለም በልጁ እንዲኖን ነው እንጂ፥ በዓለም እንዲፈርድ እግዚአብሔር ወደ ዓለም አልላከውምና 3:17 የሚለውን ተመልክተናል። ይህ በ5:27 ይፈርድ ዘንድ ሥልጣን እንደ ተሰጠው የሚናገር ሲሆን በ3:17 ደግሞ በዓለም እንዲፈርድ እግዚአብሔር ወደ ዓለም እንዳልላከው ይገልጻል። እንዲሁም በ8:15-16 እናንተ ሥጋዊ ፍርድን ትፈርዳላችሁ፤ እኔ በአንድ ሰው ስንኳ አልፈርድም የላከኝ አብ ከኔ ጋር ነው እንጂ ብቻዬን አይደለሁምና፤ እኔ ብፈርድ ፍርዶ አውነት ነው ይላል። እነዚህን ጥቅሶች በአንድ ላይ ወስደን ስናያቸው የሚከተለውን ማገናዘብ እንችላለን። ኢየሱስ የመጣው ለመፍረድ አይደለም። የእርሱ መምጣት ግን ለዎችን ስንሰሐ እንዲጠራ በመሆኑ ጥሪውን ለመቀበል በማይፈልጉት ላይ ፍርድን ያስከትላል።

5:30 እኔ ከራሴ እንጥላለሁ ሳይሆን ሳይቻለኝም፤ እንደ ሰማሁ አፈርዳለሁ፤ ፍርዶም ቅን ነው። የላከኝን ፈቃድ እንጂ ፈቃዴን አልሻምና። አብና ወልድ በእውቀትና በሥልጣን አኩል መሆናቸውን ተመልክተናል። አሁን ደግሞ በአብና በወልድ መካከል ያለውን የፈቃድ አንድነት እናያለን። የአብ ፈቃድ የሆነው የወልድም ፈቃድ ነው። ይህ በሥላሴ መካከል ስላለው አንድነት እንዲሁም የተግባር ልዩነት²⁶ ተጨማሪ መረዳትን ይሰጠናል። እዚህ ላይ ልብ ማለት ያለብን በእግዚአብሔር ዕቅድ ውስጥ በሥላሴ አካላት መካከል እያንዳንዳቸው የሚሠሩት ሥራ እንዳላቸው ቢታወቅም ይህ የሥራ ክፍፍል እንጂ ከችሎታ አንጻር የተደረገ የሥራ ድርሻ አይደለም። በመካከላቸው ባለው ፍቅር የሚኖረውን አንድነትና የሥራ ድርሻ ያመለክታል።

5:31-32 እኔ ስለ እኔ ስለ ራሴ ብመሰክር ምስክራ እውነት አይደለም፤ ስለ እኔ የሚመሰክር ሌላ ነው፥ እርሱም ስለ እኔ የሚመሰክረው ምስክር እውነት እንደሆነ አውቃለሁ። ይህ አገላለጽ በዘጸ 15:6 እና 19:15 የአንድን ነገር እውነትነት ለማረጋገጥ ሁለት ወይም ሦስት ምስክሮች እንደሚያስፈልጉ የተጻፈውን ያሳስባል። በተገለጸው መሠረት እንደ ሰው ሰአይሁድ መናገሩ ነው። ስለ እኔ የሚመሰክር ሌላ ነው ሲልም አብን መጥቀሱ ነው (5:36)።

²⁵ Self existing
88

²⁶ Distinction
89

በዚህ ምዕራፍ እስከ አሁን ባለው ክፍል ኢየሱስ ክርስቶስ ከአብ ጋር እኩል አንደሆነ ገለጸ (5:18)። ሕይወትን ይሰጣል (5:24)። የሕይወት ምንጭ ነው (5:26)። በጋጢአትም ላይ ይፈርዳል (5:27)። እነዚህ ማስረጃዎች ኢየሱስ ክርስቶስ መሰከት መሆኑን ይገልጻሉ። ከዚህም በተጨማሪ አርሱ መሰከት ለመሆኑ ማስረጃዎች (ምስክሮች) ይጠራል። እነርሱም፦

1. መጥምቁ የሐንስ (5:33-35)፤
2. የራሱ የኢየሱስ ሥራ (5:36)፤
3. አብ፤ የአብ ምስክርነት (5:37)
4. መጸሕፍት (5:39-40)
5. ሙሴ (5:45-47) ናቸው።

እነዚህ ሁሉ ምስክሮች በአንድ ላይ የሚያስረዱት ኢየሱስ ክርስቶስ ሊታመንበት የተገባ የእግዚአብሔር ልጅ እንደሆነ ነው።

5:33-34 እናንተ ወደ የሐንስ ልካችኋል እርሱ ሰእውነት መስክርክል። እኔ ግን ከሰው ምስክር አልቀበልም፤ እናንተ እንድትድኑ ይህን እላለሁ እንጂ። የሐንስ መጥምቁ ከሰው የመጀመሪያው ምስክር ነው (1:6-8)። አይሁድ የየሐንስን ማንነት ለማወቅ መልአክተኞችን ልከው ነበረ (1:19)። የሐንስ የመሰባሰባቸው፦ «እኔ የጫማውን ጠፍሮ ልፈታ የማይገባኝ ከእኔ በኋላ የሚመጣው ከእኔ ይልቅ የሚከብር ይህ ነው» (1:27) በማለት ነበር። እንዲሁም በሌላ ቦታ ይህ ደስታዬ ተፈጸመ። አርሱ ሊልቅ እኔ ግን ላንስ ያስፈልጋል (3:29-30) በማለት ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ መስክርክል።

ኢየሱስ ክርስቶስ ከሰው የሆነ ምስክር ምንም እያስፈልገውም። መጥምቁ የሐንስን ምስክር አድርጎ የጠቀሰው ለአይሁድ ጥቅም ስመዳናቸው አንዲሆን ነበረ። ጌታም ስለ መጥምቁ የሐንስ፦ **እርሱ የሚነድና የሚያበራ መብራት ነበረ 5:35 ይላል።** መንደዱ የአገልግሎቱን ዓይነት ያሳያል። በምድረ በዳ መኖሩን የሚጮህ መሆኑን እንዲሁም የተቀበለውን መከራ። መብራት መሆኑ ደግሞ አርሱ ብርሃን አስመሆኑን እየገለጸ፤ ስዎች ንስሐ በመግባት ከጨለማው አንዲወጡ ብርሃን የሆነውን ኢየሱስን እንዲያምኑ ምስክር የሆነ ሰው አንደነበረ ያስረዳል። የሐንስ ብርሃን አልነበረም (1:8)። አርሱ ብርሃንን የሚያንፀባርቅ ነበር።

5:35 እናንተም ጥቂት ዘመን በብርሃኑ ደስ ሲላችሁ ወደፋችሁ። አይሁድ በመጥምቁ የሐንስ አገልግሎት ደስተኞች ነበሩ። ይሁን እንጂ መልአክቱ በትክክል አልገባቸውም። ቢገባቸው ኖሮ የእርሱ ማብራት

ወደ ዋናው ብርሃን ወደ ኢየሱስ ክርስቶስ የሚያመለክት ስለሆነ የእግዚአብሔር በግ የሆነው ኢየሱስ ከእግዚአብሔር የተላከ እንደሆነ በተገነዘቡና ባመኑበት ነበረ። እንዲሁም ጌታ ስበስቦጦ ምስክር ሊነግራቸው **እኔ ግን ከየሐንስ ምስክር የሚበልጥ ምስክር አለኝ 5:35** ይላቸዋል። እርሱም፦

5:36 አብ ልፈጽመው የሰጠኝ ሥራ፣ ይህ የማደርገው ሥራ፣ እብ እንደ ላከኝ ስለ እኔ ይመስክራልና። በእርሱ የሚያምኑትን ከጨለማ ግዛት ወደ ልጁ መንግሥት ያፈልሳል። የዘላለም ሕይወትን ይስጣል። ኢየሱስ ክርስቶስ የሚሠራው ሥራ መሰከታዊ ነው። ይህ ኢየሱስ ክርስቶስ ከአብ ዘንድ የተላከ ለመሆኑ ምስክር ነው።

5:37 የላከኝ አብም እርሱ ስለ እኔ መስክርክል። እግዚአብሔር አብ ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ በቀጥታ መስክርክል። ኢየሱስ ክርስቶስ በተጠመቀበት ጊዜ «በእርሱ ደስ የሚለኝ የምወደው ልጄ ይህ ነው» (ማቴ 3:17) በማለት መስክረ። እንዲሁም በተራራው ልብሱ እጅግ ነጭ ሆኖ በተሰወጠበት ጊዜ «በእርሱ ደስ የሚለኝ የምወደው ልጄ ይህ ነው እርሱን ስሙት የሚል ድምጽ መጣ» (ማቴ 17:5)። በየሐንስ 12:28 ላይ «አባት ሆይ፣ ስምህን አክብረው» ብሎ ሲጸልይ መልሱ «እከበርሁት ደግሞም አክብረዋለሁ የሚል ድምፅ ከስማይ መጣ»። ስለዚህ አብ ስለ ኢየሱስ በተደጋጋሚ መስክርክል። ስለዚህ በኢየሱስ ክርስቶስ ማመን በላከው ማመን ነው። ኢየሱስን አስመቀበል የላከውን አብን አስመቀበል ነው።

5:37 ድምፁን ከቶ አልሰማችሁም፣ መልኩንም አላያችሁም፤ ከጌታ ጋር ይነጋገሩ የነበሩት አይሁድ የእግዚአብሔርን ድምፅ አልሰሙም ፊቱን (ወይም መልኩን) አሳዩም። በብሉይ ኪዳን ሙሴ የእግዚአብሔርን ድምፅ ስምቶአል (ዘጸ 33:11)። እንዲሁም አስራኤላውያን (ዘጸ 12:4)። ሙሴ የእግዚአብሔርን ክብር ሰማየት ፈልጎ ነበረ። እርሱ ሲያልፍ ጀርባውን እንጂ ፊቱን ያይ ዘንድ አልፈተቀደለትም (ዘጸ 33:15-23)። ሙሴና አባቶቻቸው ያዩትን አይሁድ አላዩም። ይልቁን አይሁድ ያዩት የእግዚአብሔር ልጅ የሆነውን ኢየሱስ ክርስቶስን ነው (ዕብ 1:1-3)። ለነገሩ ማ በእነርሱ ጊዜ የተገለጠው የበለጠ ነው። ይሁን እንጂ በእርሱ ስማመን አልወደዱም።

5:38 እርሱም የላከውን እናንተም አታምኑምና በእናንተ ዘንድ የሚኖር ቃሉ የላችሁም። አብ የላከው ልጁ ኢየሱስ ክርስቶስ ነው። እርሱን ግን አልተቀበሉትም። የእግዚአብሔር ቃል በአጃቸው ቢኖርም በልባቸው ስለሌለ/ ስለማይኖር (8:31፣ 15:7) ኢየሱስ ክርስቶስን

አልተቀበሉትም። በእነርሱ ዘንድ ያሰውን የቃሉን ትርጉም አልተረዱም።

5:39 እናንተ በመጻሕፍት የዘላለም ሕይወት እንገኛለሁ ይመስላችኋልና እነርሱን ትመረምራላችሁ፤ እነርሱም ስለ እኔ የሚመስክሩ ናቸው። እይሁድና ፈሪሳውያን ሕግን በመጠበቅ ቃሉን አከባሪዎች መሆናቸውን ሰማሳዩት ብዙ ጥረት ያደረጋሉ። እስከ ጥቃቅና ነጥብ ወይም ነቁጣ ድረስ ይመረምራሉ። የሕግን ዋና መልእክት ግን አልተረዱም። ሕግን በመጠበቅ ሕይወት የሚገኝ ቢሆን ኖሮ ኢየሱስ ክርስቶስ መምጣት ባላስፈለገው ነበር። ሐዋርያው ጳውሎስ፡- «ሕግ የእግዚአብሔርን የተስፋ ቃል የሚቃወም ነውን? አይደለም። ሕያው ሊያደርግ የሚችለው ሕግ ተሰጥቶ ቢሆንስ በእውነት ጽድቅ ከሕግ ሰላን ነበረ። ነገር ግን በኢየሱስ ክርስቶስ ከማመን ከሆነው የተስፋ ቃል ሰሚያምኑ ይሰጥ ዘንድ መጽሐፍ ከጋጠለት በታች ሁሉን ዘግቶታል» (ገላ 3:21-22) ይላል።

እይሁድ መጻሕፍትን በመመርመር የዘላለም ሕይወት እንደሚኖራቸው ያስባሉ። ነገር ግን በመጻሕፍት በራሳቸው የዘላለም ሕይወት የለም። መጻሕፍት የዘላለም ሕይወት የሚገኝበትን መንገድ ያመለክታሉ፤ ይመስክራሉም። እነርሱም ስለ እኔ የሚመስክሩ ናቸው **5:39** እንዳለ ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ የሚናገሩ ናቸው። የዘላለም ሕይወት የሚገኘው በኢየሱስ ክርስቶስ በማመን ነው። መጻሕፍት እንደ ዮሐንስ መጥምቁና እንደ ሌሎችም ምስክሮች ሁሉ ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ የሚመስክሩ ናቸው። ሕግ በራሱ ሕይወት አይሰጥም።

እንግዲህ መጽሐፍ ቅዱስን ስናጠና ይህንን እውነት ማስተዋል ያስፈልጋል። ሁልጊዜም ቢሆን የመጻሕፍት የመጨረሻ ግብ ወደ ኢየሱስ ክርስቶስ ማመልከት ነው። ከዚህ ያነሰ ነገር ሁሉ ወደ ዓላማው ያልደረሰ ይሆናል። መጻሕፍትን ሰእውቀት ወይም ስታሪክ መረጃነት ብቻ ማንበብ ዓላማውን የላተ ትጋት ነው። በአንጻሩ መጽሐፍ ቅዱስን ባንበብንና ባጠናን መጠን የበለጠ ኢየሱስን እያወቅነው ከሄድን የመጻሕፍት ዓላማ ግቡን ይመታል።

5:40 ነገር ግን ሕይወት እንዲሆንላችሁ ወደ እኔ ልትመጡ ስትወዱም። መጻሕፍትን በማንበብና ሕግ ሰመጠበቅ በመሞከር ብቻ የዘላለም ሕይወት እንደሚገኝ ስሰሚመስላቸው መጻሕፍት በሚያመለክቱት እቅጣጫ ሄደው፤ እቅጣጫው ወደሚደርስበት ወደ ኢየሱስ ክርስቶስ እይቀርቡም። ወደ ኢየሱስ መምጣት አስመውደድ የዘላለም ሕይወት የሚሰጠውን (1:4፤ 5:25፤ 14:6) አስመልሰግ

ነው። መጻሕፍትን መውደድና ማጥናት ኢየሱስ ክርስቶስን ወደ ማወቅ ካላደረሰ ጥቅም የለውም፤ መስመሩን ስቷል ማለት ነው።

5:41-42 ከሰው ክብርን አልቀበልም፤ በ5:34 ላይ ከሰው ምስክር አልቀበልም እንዳለ እንዲሁም ከሰው ክብር አልቀበልም ይላል። እርሱ ራሱ ክብሩ መሉ ነው።

5:41-42 ጥ 7ን የእግዚአብሔር ፍቅር በራሳችሁ እንደ ሌላችሁ እውቃችኋለሁ። ይህ ኢየሱስ የሚያውቀው ነገር እነርሱ እግዚአብሔርን የሚወዱ እንዳልሆኑ ነው። የእነርሱ ፍቅር «ሳይማኖታቸው»፤ «ሰሕጋቸው»፤ «ሰመጽሐፋቸው» ነው። መጽሐፋቸውን ያነባሉ፤ ሕጋቸውን ይጠብቃሉ። ሕጋቸውንና መጽሐፋቸው መውደዳቸው ግን ወደ ኢየሱስ ክርስቶስ አልመራቸውም። እግዚአብሔርን እንዲወዱ የላከውንም እንዲወዱ አላደረጋቸውም።

5:43 እኔ በአባቴ ስም መጥቻለሁ አልተቀበላችሁኝም፤ እግዚአብሔርን እንደማይወዱ ምልክቱ እግዚአብሔር የላከውን ኢየሱስ ክርስቶስን አስመቀበላቸው ነው። ምክንያቱም ኢየሱስ ክርስቶስ የመጣው በእብ ስም ነው። ጌታ ሌላው በራሱ ስም ቢመጣ እርሱን ትቀበሉታላችሁ **5:43** ²⁷ እንዳለው ምርጫቸው በተቃራኒው ነው።

5:44 እናንተ እርስ በርሳችሁ ክብር የምትቀበሉ ከእንዲም ከእግዚአብሔር ያለውን ክብር የማትፈልጉ፤ እንዴት ልታምኑ ትችላላችሁ? ጌታ እዚህ ላይ የሚነግራቸው በእርሱ ሰማመን እንቅፋት የሆነባቸው ምክንያቱ ምን እንደሆነ ነው። በመካከላቸው አንድ ሰው የተሰየ አስተሳሰብ እስከማይኖረው ድረስ እርስ በርስ ተያይዘውና ተጠባብቀው፤ ተቆላልፈው የሚኖሩ ሰዎች መሆናቸውን ያሳያል። ያንዱ መኖር በሌላው ተቀባይነት ወይም ክብር እስካገኘ ድረስ፤ በቡድን ወይም ማኅበራዊ ተቀባይነት ላይ የተመሠረተ ኑሮ ነበር። ስለዚህ እንዱ የሚያምነው ሌሎች ያንን አስተሳሰቡን እስካካበሩላት ድረስ ነበር ማለት ነው። አንድ ሰው ትክክል የሚሆነው በተከታዮቹ ትክክል መስሎ እስከተቆጠረ ድረስ ስለሆነ ግምገማውም

²⁷ Very likely Jesus was referring to other persons who claimed to be the Messiah. Because they fit the mistaken image of what the Messiah was supposed to accomplish (political liberation), people eagerly received them. Many men made such a claim. For example in A.D. 132 Simeon ben Kosebah claimed to be the Messiah, and his claim was upheld by Akibah, the most eminent rabbi the day. *Ibid.* p.118.

ሆነ ውጤቱ «ስዋዊ» ይሆናል። ይህ አይነት የቡድን መከባበርና ተቀባይነት መፈለግ ሰው የእግዚአብሔርን ድምፅ እንዳይለማ የሚከላከል ነው።

በሌላ በታላቁ ሐዋርያው ጳውሎስ «ራሳቸውን ከሚያመስግኑ ከአንዳንዶች ጋር ራሳችንን ልንቆጥር ወይም ራሳችንን ልናስተያይ እንደፍርምና። ነገር ግን እነርሱ ራሳቸው ከራሳቸው ጋር ሲያመዛዝኑ ራሳቸውንም ከራሳቸው ጋር ሲያስተያይ አያስተውሉም» (2ቆሮ 10፡12) እንዲሁም «እግዚአብሔር የሚያመስግነው እንጂ ራሱን የሚያመስግን አርሱ ተፈትኖ የሚወጣ አይደለምና» (10፡17-18) ብሏል። ስለዚህ ክርስቲያን በኑሮውና በሚያደርገው ውሳኔ የመጀመሪያ ጥያቄው ይህ ምርጫዊና ውሳኔዬ እንደ እግዚአብሔር ቃል ነው ወይ? በእግዚአብሔር ፊት ተቀባይነት ወይም ሞገስ የሚያገኝ ነው ወይ? ማለት ነው። በምድር ማንም ባይቀበለው እንኳ እግዚአብሔር ከተቀበለው ያ በቂ ነው። በእንጻፋ በምድር አለቆች ጓደኞች የአገሩ ሰው ሁሉ የተቀበለው ሃላብ ቢሆን እግዚአብሔር ግን የናቀው ከሆነ የተናቀ ሆኖ ይቀራል።

እነዚህ አይሁድ ከአቻዎቻቸው (ከብጤዎቻቸው) ክብርን ስለሚጠብቁ የሚኖሩት በብጤዎቻቸው የመቀባበል ክብ ውስጥ ነው። ከዚያ ክብ ሊወጡ አይችሉም። መሰከያው ኅብረተ ሰብ በሆነበት የእግዚአብሔር የሆነውን አንድ ሰው እንኳን ሲቀበለው አይችልም ማለት ነው። ክርስቲያኖች ከእንዲህ ዓይነት የእግዚአብሔርን ህሳብ ከሚቃወም ሕይወትና እኗር መራቅ አሰብን። ክርስትና ማኅበራዊ ተቀባይነት የማግኘት መንገድ አይደለም። ክርስትና ከእግዚአብሔር ጋር መስማማትና ሰእርሱ መለየት እንዲሁም የእርሱ ከሆኑት ጋር በፍቅርና በመንፈስ አንድነት መኖር ነው። የመንፈሳዊ አንድነትና ኅብረት መሠረቱ እግዚአብሔርን ማዕከላዊ ያደረገ ሲሆን ብቻ ነው።

5:45 እኔ በአብ ዘንድ የምከሳችሁ አይምሰሳችሁ። የሚከሳችሁ አሳ! እርሱም ተስፋ የምታደርጉት ሙሴ ነው። እስከ አሁን እንዳየነው ጌታ አሁን ስለ እርሱ ማንነት የሐንሰ መጥምቁን፤ መጸሕፍትንና አብን ያቀርባል። አሁን ደግሞ ሴላ ምስክር - ሙሴን። ጌታ ወደ ረጅም ተራራ በወጣ ጊዜ ሙሴና ኤልያስ ከእርሱ ጋር ሲነጋገሩ የታዩት (ማቴ 17፡3) ምናልባት ሙሴ እርሱ በተናገረውና በጻፈው መሠረት ያልተቀበሉትን መከሰሱ ሊሆን ይችላል። ሙሴን ብታምኑት እኔን ባመናችሁኝ ነበር! እርሱ ሰለ እኔ ጽፎአልና 5:46 እንዳለው ሙሴ የተናገረው ስለ ኢየሱስ ነበር። ይህ ቃል ለአይሁድ እጅግ በጣም አስደንጋጭ ይሆናል። ምክንያቱም ስለ ጽድቅ ሲያስቡ ሙሴን ተስፋ ያደርጋሉና። የሙሴን ሕግ ስለጠበቁ የሚጸድቁ ይመስላቸዋልና። ነገር ግን ሙሴ ያመለከተው ወደሚመጣው መሲሕ ወደ ኢየሱስ ስለሆነና

ኢየሱስ ደግሞ በመጣ ጊዜ አይሁድ ስላልተቀበሉት እርሱ ከላሻቸው ነበር።

5:47 እርሱ ስለ እኔ ጽፎአልና። መጸሕፍትን ካመናችሁ 77 ቃሉን እንዴት ታምናላችሁ? ሙሴ የጻፈው ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ ነው (ዘፍ 3፡15፤ ዘጉ 21፡9፤ 24፡17፤ ዘዳ 18፡15-18)። እንዲሁም በአዲስ ኪዳን በሉቃ 24፡22 ሳይ እናገኛለን። ሆኖም ግን አይሁድ ጌታ ኢየሱስን አልተቀበሉትም። ስለዚህ ሙሴ የጻፈውን ካልተቀበሉ ጌታ ኢየሱስንም አልተቀበሉትም ማለት ነው።

ምዕራፍ ስድስት

በዚህ ምዕራፍ ኢየሱስ ክርስቶስ አምስት ሺህ ሰዎችን ሲመግብ ከ1-15 ባለው ክፍል እናያለን። ኢየሱስ ክርስቶስ በሰማርያ የያዕቆብ ጉድጓድ አጠገብ ስለ ሕይወት ውኃ ምንጭ ደቀ መዛሙርቱን አስተምሮአል። አሁን ደግሞ ስለ ሕይወት እንጀራ ያስተምራቸዋል።

፩፡1 ኢየሱስ ወደ ገሊላ ባሕር ማዶ ተሻገረ። የገሊላ ባሕር 20 ኪሎ ሜትር በ12 ኪሎ ሜትር ያህል ነው። የጥብርያዶስ ባሕር ፩፡1 የሚሰው ስያሜ የተሰጠው በሄሮድስ እንቲጳስ ሲሆን ለሮም ንጉሥ ጥብርያዶስ ክብር ነበር።

፩፡2 በበሽተኞችም ያደረገውን ምልክቶች ሰላዩ ብዙ ሕዝብ ተከተሉት። በዮሐንስ ወንጌል መጽሐፍ ላይ የምናያቸው ምልክቶችና ተአምራት ጥቂቶቹን ብቻ ነው። በዚህ መጽሐፍ ያልተጻፉ ሌሎችም ብዙ ምልክቶች እንደ ነበሩ ከ20፡30 እንገነዘባለን።

፩፡3 ኢየሱስም ወደ ተራራ ወጣና በዚያ ከደቀ መዛሙርቱ ጋር ተቀመጠ። ጌታ በብዙ አጀብና በብዙ ሕዝብ መካከል ቢመላለስም ከደቀ መዛሙርቱ ጋር ለብቻ የሚሆንበት ጊዜ ነበረው። በሌላም ጊዜ እንዲህ ያደርግ ነበር (ማር 6፡31)። የብዙ ሕዝብ መከተል የእገልግሎቱን መስፋት አመልካች ቢሆንም ከደቀ መዛሙርቱ ጋር ለብቻ መሆኑ እነርሱ የበለጠ እንዲያውቁትና እንዲማሩ የበለጠ ጊዜና ሁኔታ ይስጣቸዋል። ኢየሱስ ወደ ሰማይ የሚሄድበት ጊዜ ስለቀረበ የእገልግሎቱ እደራ ተቀባዮች ደቀ መዛሙርት ከእርሱ ጋር መሆን ያስፈልጋቸዋል።

፩፡5 ኢየሱስም ዓይኖቹን አንጦቶ ብዙ ሕዝብ ወደ እርሱ ሲመጣ አየና። ፊልጶስ፡- እነዚህ አንዲበሉ እንጀራ ከወዴት እንገላለን? አለው። ጌታ በተሰይ ፊልጶስን የጠየቀው ከቤተ ላይዳ ስለ ነበረ ሲሆን ይችላል (1፡44)። እነርሱ ከነበሩበት ቦታ ቤተ ላይዳ 14 ኪሎ ሜትር ያህል ብቻ ስለሚርቅ እንጀራ መገዛት ካለበት ስለ አካባቢው ፊልጶስ የተሻለ ሀላብ ይኖረዋል ብሎ እንደ ሰው ማሰብ ይቻላል።

፩፡6 ራሱ ሊያደርግ ያለውን ያውቅ ነበርና ሊፈትነው²⁸ ይህን ተናገረ። ይህ ፊተና ፊልጶስን ስመጣል ላይሆን እምነቱን ስማሳደግ የቀረበ ስለሆነ ከዚህ የሚገኘውን ትምህርት መማር ነበረበት። ምክንያቱም፡- **እያንዳንዳቸው ትንሽ ትንሽ እንኳ እንዲቀበሉ የሁለት መቶ ዲናር እንጀራ አይበቃቸውም ብሎ መሰሰለት ፩፡7፡** እንደ ሰው ፊልጶስ ጉብዝ የሂሣብ ሰው ነው። ስለስራሌላውያን ሰወር መሰሉ ሥጋ እስጣቸዋለሁ ብሎ እግዚአብሔር በተናገረ ጊዜ «መሴም፡- እኔ በመካከላቸው ያለሁ ሕዝብ ስድስተ መቶ ሺህ እግረኛ ናቸው ... እነርሱን የሚያጠግብ ...» (ዘጉ 11፡21-22) ከወዴት ይመጣል እንዳለው ነበር። በመሴ ጊዜ ድርጭቶች በነፋስ እንደ መጡ (በዘጉ 11፡31) ጌታ ሰለዎች የሚበሉትን እንጀራና ዓሣ ከምንም (ከባድ) በትዕዛዝ ቃል ሊያመጣው ይቻላል ነበር። እዚህ ደግሞ ጌታ ያለውን ትንሽ ወስዶ ሲያበዛው እናያለን። ሁለቱም ተአምር ነው።

፩፡9 አምስት የገብስ እንጀራና ሁለት ዓሣ የያዘ ብላቴና፡- ይህ ብላቴና ብቻ ምግብ እንዴት ያዘ? እንዴትስ ላይበላው ቆየ? የያዘው እንጀራና ዓሣ ለራሱ ምስ የያዘው ሲሆን ይችላል። ሌላ የሚገርመው ነገር ያ ብላቴና ስራሱ የያዘውን ለኢየሱስ መስጠቱ ነው። ብላቴናው እንጀራውን በመስጠቱ ገንዘብ የተቀበለ አይመስልም። የተአምር ተካፋይ ሆነ፤ ከሕዝቡ ጋር አብሮ የራሱን እንጀራና ዓሣ ሳይበላ አይቀርም፤ ምንም አልጉደለበትም። ምናልባት ሌሎችም እንደ ብላቴናው ምግብ ይዘው ለማቅረብ ፈቃደኛ ያልሆኑ ሲኖሩ ይችላሉ። ብላቴናው ግን ያለውን ያንን አቀረበ፤ በጌታ እጅ ለአምስት ሺህ ሰው የሚበቃ ሆነ።

፩፡10 ተጥራቸውም አምስት ሺህ የሚያህል ነበር። አምስት እንጀራ ለአምስት ሺህ ሰው፡- አንድ እንጀራ ለአንድ ሺህ ሰው እንደ ማለት ነው። ይህን በእገራችን የእንጀራ እገጋገር ዓይነት ብናስበው አንድ እንጀራ ለአንድ ሺህ ሰው እንኳንስ ስምግብነት በእንጀራው ላይ የሚኖሩ ዓይኖች ቢቆጠሩ አምስት ሺህ ይሆኑ እንደሆነ እንጃ። ጌታ የባረከው ጥቂቱ ለብዙ ጊዜ ወይም ለብዙ ሰው ይበቃል።

²⁸ The word test (peirazo) ... refers to a proving experience like Jesus' testing in the wilderness or Abraham's test over the sacrifice of Isaac. In all these cases, God allowed the test to occur, not expecting failure, but placing the person in a situation where his or her faith might grow stronger. Jesus did not want Philip to miss what he was about to do. *Ibid.* p. 123.

6:11 ኢየሱስም እንጅራውን ያዘ አመስግኖም፡- ጌታ መጀመሪያ ወሰደው፤ ተረከበው፤ የራሱ አደረገው፤ በራሱ እጅም አበዛው፤ አብዝቶ መልሶ ሰሚሰጡት ደቀ መዛሙርት ሰጣቸው፡፡ ጌታ በእጥረታችን ላይ በረከትን (ማብዛትን) እንዲያደርግ ስንፈልግ ያንን አለን የምንሰውን አስቀድመን ስጌታ በማስረከብ ይህ ትንሽ ነገር የአንተ ከአንተ የሆነ ነው ልንሰውና እንዲባርክልን ልንጠይቀው ይጠበቅብናል፡፡ የሚበዛው በእርሱ እጅ ሲገባ፤ ሲናገርበት (ሲባርክው)ና መልሶ ሲሰጠን ነው፡፡ አልዓዛርን ከመቃብር ሰማስነሣት እግዚአብሔርን አመስገነ (11:41)፡፡ በእጁ ሰላሰው ጥቂት ነገር እግዚአብሔርን አመስገነ፡፡ ሰአልዓዛር ሕይወትን፤ ሰእነዚህ ደግሞ ምግብን ስጠ፡፡ ሁሉም የእግዚአብሔርን ታላቅነትና ስጦታውን ያሳስባል፡፡ ጥቂቱንም የሰጠ እግዚአብሔር ነው፡፡

በምግብ ማመስገን ልማዳዊ ነገር አይደለም፡፡ አመስግኖ መብላት የክርስቲያን መስዋዕትነት ተደርጎ የሚቆጠር ልማዳዊ ተግባር አይደለም፡፡ አመስግኖ መብላት በእጃችን ያለው (በፊታችን የቀረበው) ከእግዚአብሔር የተሰጠን ስላሆነ ስጪውን ይህን ስለ ስጠኸን ተመስገን ማለት ነው፡፡ በኤማህራን መንገድ ይሄዱ የነበሩ ሁሉም ደቀ መዛሙርት ተስፋ የቆረጡት የሚያነጋግራቸው ጌታ እንደሆነ የሰጡት እንጅራውን አንስቶ ባርኮ በቆረሰው ጊዜ ነበር (ሉቃ 24:30)፡፡ ሰእንጅራ ማመስገንና መባረክ ጌታ ያደርገው ነበረ፡፡ ክርስቲያኖችም የኢየሱስ ክርስቶስን ምሳሌ በመከተል ስለ ምግብ እግዚአብሔርን ሲያመስግኑ እርሱ እንዲባርክላቸው ሲጠይቁት ይገባል፡፡

6:13 ከበሉትም ከአምስቱ የገብሰ እንጅራ የተረፈውን ቱርስራሽ አሥራ ሁለት መሶብ ሞሉ፡- አምስት እንጅራ ሰአምስት ሺህ ሰዎች ተዳርሶ መጥገባቸው ብቻ ሳይሆን፤ የተረፈው አሥራ ሁለት መሶብ መሙላቱ ሌላ ተአምር ነው፡፡ በጸጋ ላይ ጸጋ ተሰጠን (1:16) እንደሚል በአንድ መስጠት ላይ ጨምሮ አብዝቶ መስጠት የእግዚአብሔር ባሕርይ ነው፡፡ አትርፎ መስጠት፤ ጠግቦ ማትረፍ መትረፍረፍ፡፡ በእያንዳንዱ ደቀ መዝሙር ልክ የሚሆን አንዳንድ መሶብ የተረፈ ቱርስራሽ ተሰበሰበ፡፡

6:14 ሰዎቹ ኢየሱስ ያደረገውን ምልክት ባዩ ጊዜ፡- ይህ በአውነት ወደ ዓለም የሚመጣው ነቢይ ነው አሉ፡፡ እነዚህ ሰዎች ኢየሱስን የተከተሉት ቀደም ብሰው ምልክቶች ስላዩ ነበር (6:2)፡፡ አሁን ደግሞ ሌላ ምልክት ተጨመረላቸው፡፡ ስለዚህም ኢየሱስ ወደ ዓለም የሚመጣው ነቢይ ነው በማለት ተናገሩ፡፡ ሰረዛባቸው ምግብ የሚሰጣቸውና ምልክት የሚያደርግ ነቢይ አገኝን ብለው ሲያነግሡት ፈሉት (6:15)፡፡ ኤልሳሶ ሃያ እንጅራ ለመቶ ሰው እንዲሆንና

እንዲተርፍም እግዚአብሔር በተናገረው መሠረት አድርጎ ነበር (2ነገ 42-44)፡፡ ስለዚህ ኢየሱስን አንድ ኤልሳሶ ዓይነት ሌላ ነቢይ አድርገው ቆጥረውት ይሆናል፡፡ ያኛው አንዱን እንጅራ ሰአምስት አበዛ፤ ይህኛው ደግሞ አንዱን ሰአንድ ሺህ፡፡ ነቢይ አሉት አንጂ የእግዚአብሔር ልጅ እንደሆነም አልተረዱም፡፡

6:15 ኢየሱስ ያነግሡት ዘንድ ሲመጡና ሲነጥቁት እንዳላቸው አውቆ ደግሞ ወደ ተራራ ብቻውን ፈቀቅ አሉ፡፡ ሲያነግሡት የፈለጉት ጌታ የመጣበትን ዋና ዓላማ ያልተረዱ፤ ባዩት ነገር ብቻ የተደነቁና በዕለታዊ ፍላጎታቸው መርካት ብቻ የተደሰቱ አይሁድ ናቸው፡፡ ህላባቸውን እንዲያደርጉ በእጃቸው አልተያዘላቸውም፡፡ የእርሱ መንግሥት በተደረገው ተአምር ተደንቀው በተሰበሰቡ ሰዎች የሚመሠረት አይደለም፡፡ የመጣው ሰምድራዊ መንግሥት ንጉሥነት አይደለም፡፡ ስለዚህ ተልዕኮውን ይፈጽም ዘንድ አውቆ ፈቀቅ አሉ፡፡ ከዚህም በፊት ንጉሥ እንዲሆን በዲያብሎስ ጥያቄ ቀርቦለት ነበር (ማቴ 4:1-11)፡፡

ከአምስት ሺህ እጃቢ ተሰይቶ ሰብቻ ወደ ተራራ መውጣት!! የሕዝቡ አካሄድ ጥሩ እንዳይደለ ሲያይ ጌታ ሰብቻው ፈቀቅ አሉ፡፡ ከዚህ ሰአንልጋዮች የሚሆን ትልቅ ትምህርት እናገኛለን፡፡ አንልጋዮች በእጃቸው ተአምራት ሲደረግ፤ አድናቂና ተከታይ ሲበዛ ያን ጊዜ ሰብቻ መሆንን መፈለግ መልካም ነው፡፡ ከአድናቂ ብዛት በመራቅ ሃላብን ሰብስቦ በጸጥታ በእግዚአብሔር ፊት መሆንና እንደገና ሰአንልግሎት መዘጋጀት መልካም ነው፡፡ ያለ መስመርና ያለ ጊዜው የመጣ ድጋፍ ለሰህተት ይጥላል፤ ከጌታ ያልሆነ መግላት ወደ ትዕቢት ይገፋል፡፡

6:16-17 በመሸም ጊዜ ደቀ መዛሙርቱ ወደ ባሕር ወረዱ፤ በታንኳም ገብተው በባሕር ማዶ ወደ ትፍርናሆም ይመጡ ነበር፡፡ ደቀ መዛሙርቱ አብዛኛዎቹ አካባቢውን የሚያውቁ እንዲሁም የተሰማመዱ ዓሣ አጥማጆች ነበሩ፡፡ ስለዚህ በዚያ ባሕር ላይ መሄድ አይፈሩም፡፡ ጴጥሮስም ከዚህ በፊት ሌሊቱን ዓሣ ሲያጠምድ ነበረ (ሉቃ 11:31)፡፡

6:17 አሁንም ጨልም ነበር፤ ኢየሱስም ገና ወደ እነርሱ አልመጣም ነበረ፡- በማር 4:35-41 ላይ የተገለጠው የባሕር መታወክ ከዚህ ከአሁኑ ሁኔታ በፊት እንደ ተፈጸመ ቅደም ተከተሉን ስናጤን እንረዳለን፡፡ በዚያኛው መታወክ ጊዜ ኢየሱስ በታንኳ ውስጥ ነበር፤ አሁን ግን ገና ወደ እነርሱ አልመጣም ነበረ፤ ብቻቸውን ነበሩ፡፡ በዚህ ጊዜ ብርቱ ነፋስም ስለነፈሰ ባሕሩ ተናወጠ 6:18፡፡

6:19 ኢየሱስ በባሕር ላይ እየደሄደ ወደ ታንኳይቱ ሲቀርብ አይተው ፈሩ። ባሕሩ በብርቱ ነፋስ እየተናወጠ ነው። በዚህ በነፋስ በሚናወጥ ባሕር ላይ ደቀ መዛሙርቱ በታንኳ ሰመቅዘፍ እየሞከሩ ነው። ጊዜውም ጨልሟል። ብዙ ብርቱ ነገሮች ገጥመዋቸዋል። እሁን ደግሞ ኢየሱስን በባሕር ላይ ሲራመድ በማየታቸው ፈሩ። ኢየሱስ በባሕር ላይ መሄድ ብቻ ሳይሆን በሚናወጥ ባሕር ላይ ረጅም ርቀት ማለት የገለገን ባሕር ግማሽ (ሀያ እምስት ወይም ሠላሳ ምዕራፍ) ያህሉን ሄዶታል።

6:20 እርሱ ግን፡- እኔ ነኝ አትፍሩ እላቸው። በብርቱ ነፋስ በሚናወጥ ባሕር ላይ ተራምዶ በመምጣት አትፍሩ ብሎ ማጽናናት የሚችል እኔ ነኝ የሚለው ኢየሱስ ክርስቶስ ነው። እርሱ መስኮት ነው። ኢየሱስ እኔ ነኝ ሲል እግዚአብሔር ለሙሴ «ያለና የሚኖር እኔ ነኝ» (ዘጸ 3:14) ብሎ ከገለጸለት ጋር ተመሳሳይ የማንነት መግስጫ ነው።

6:21 ወዲያው ታንኳይቱ ወደሚሄዱበት ምድር ደረሰች፡- ኢየሱስ ወደ እነርሱ ከመምጣቱ በፊት ደቀ መዛሙርቱ ከምድር ሩቅ ነበሩ። ከማርቆስ 6:48 እንደምንነዘበው ይህ ጊዜ ከሌሊቱ ዘጠኝ ወይም አሥር ሰዓት ስለነበረ የገለገለ ባሕር ግማሽ ያህል ርቀት ስመንዝ ረጅም ጊዜ ፈጅቶባቸዋል። ሆኖም በብርቱ ነፋስ ሲናወጡ የነበሩት በኢየሱስ መመጣት ምክንያት ወዲያው (በቅጽበት) ደረሱ።

6:27 ለሚጠፋ መብል እትሥሩ፤ ነገር ግን ለዘላለም ሕይወት ለሚኖር መብል የሰው ልጅ ለሚሰጣችሁ ሥሩ፤ ዘላለማዊነት ለሌለው ሰጊዜዊ ነገር ራስን አሳልፎ መስጠት «መብል ስሆድ ነው ሆኖም ለመብል ነው። ሁለቱንም እግዚአብሔር ያጠፋቸዋል» (1ቆሮ 6:13) እንደተባለው ነው። ለዘላለም ሕይወት (የሚኖር መብል) ራሱ ኢየሱስ ክርስቶስ ነው።

6:27 እርሱን እግዚአብሔር አብ እትሞታል፡- ማለትም አርግጠኛ እንደሆነ አረጋግጧል። ማሳም ፊርማን ማሳረፍና ማረጋገጥ ወይም ማጽደቅ ነው። የእግዚአብሔር አብ ማረጋገጫ በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል የዘላለም ሕይወት እንደሚገኝ ነው። የዘላለምን ሕይወት ለማስገኘት ተስፋ የሚሰጡ ሌሎች ሁሉ ከእግዚአብሔር አብ ዘንድ

²⁹ The literal reading for <It is I> is <I am> (Greek, ego eimi); it is the same as saying <the I AM is here> or <I, Yahweh, am here.> Ibid. 129.

የታተመ ማረጋገጫ የላቸውም፤ ማረጋገጫው ያለው ኢየሱስ ክርስቶስ ብቻ ነው።

6:28 የእግዚአብሔርን ሥራ እንድንሠራ ምን አናድርግ እሱት? ሕዝቡ ሥራ በሚለው ቃል ላይ ብቻ በማትኮር ምን አናድርግ? ብለው ይጠይቁታል። እርሱ ግን ይህ የዘላለም ሕይወት በሰው ልጅ በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል የሚለጥ መሆኑን ነግሯቸው ነበር። እንደገናም ጌታ በመመለሱ፡- ይህ የእግዚአብሔር ሥራ እርሱ በላከው እንድታምኑ ነው እላቸው 6:29። ደህንነትን ለማግኘት ከሰው የሚጠበቀው ሥራ አንድ ብቻ ነው፤ ይህም በእግዚአብሔር ልጅ በኢየሱስ ክርስቶስ ማመን ነው። ደህንነት እግዚአብሔር በነፃ የሚሰጠው ስጦታ ነው። ይህን ስጦታ (ጸጋ) የመቀበያው መንገድ እምነት ነው። ከዚህ ውጭ ያለ ሌላ ደህንነትን ለማስገኘት የሚደረግ ጥረት ሁሉ ከንቱ ነው። ምክንያቱም ጽድቅ በሰው ጥረት አይገኝምና።

ስው የቱንም ያህል መልካም ለማድረግ ቢሞክር በሰው ዘንድ መልካምነት ስለሌለ በእግዚአብሔር ፊት ለማጽደቅ የሚበቃ ነገር ሊያቀርብ አይችልም፡- «ጽድቃችን ሁሉ እንደ መርገም ጨርቅ ነው» (ኢሳ 64:6) እንደሚል። እንግዲህ ሰዎች የዘላለም ሕይወትን ለማግኘት እንዲሠሩት የታዘዘው ሥራ በእግዚአብሔር ልጅ በኢየሱስ ክርስቶስ ማመን ብቻ ነው። ስለሆነም እግዚአብሔርን ደስ ማሰኘት የሚቻለው በሥራ ሳይሆን ጴጥሮስ «እንተ ክርስቶስ የሕያው እግዚአብሔር ልጅ ነህ» (ማቴ 16:16) ያለውን በመቀበልና በእርሱ በማመን ብቻ ነው። እንዲሁም ኢየሱስ ክርስቶስን መቀበል ፈቃድን፣ ህላብን፣ ምኞትን ሁሉንም ነገር ለእርሱ በማስረከብ በእርሱ ለመመራትና ለመተዳደር መምረጥን ያጠቃልላል።

6:30 አይተን እንድናምንህ እንተ ምን ምልክት ታደርጋለህ? ምን ትሠራለህ? ይህን የሚጠይቁት እንጂራን ከበሱ በኋላ ስለሆነ ምናልባት ሁልጊዜም እንጂራን እየባረከ እንዲሰጣቸው ፈልገው ሊሆን ይችላል። ምክንያቱም በመቀጠል፡- ይበሉ ዘንድ ከለማይ እንጂራን ለጣቸው ተብሎ እንደ ተጻፈ አባቶቻችን በምድረ በዳ መና በሉ አሉት 6:31። ኢየሱስን ይከተሉ የነበሩት ሕዝብ እንጂራ የበሉት አንድ ቀን ነው። አባቶቻቸው ግን በምድረ በዳ በነበሩባቸው ዓመታት ሁሉ መናን ይበሉ ነበረ (ዘጸ 16:24-25)። ስለዚህ ዋና ጥያቄያቸው ለአባቶቻችን እንጂራን በየቀኑ ይሰጣቸው ከነበረው ከሙሴ አንተ በምን ትልጣለህ? ማለታቸው ነው።

6+32 እውነት እውነት አላችኋለሁ እውነተኛ እንጂ ከሰማይ የሚሰጣችሁ እባቱ ነው እንጂ ከሰማይ እንጂም የሰጣችሁ ሙሴ አይደለም። አይሁድ ለአባቶቻቸው መናን የሰጣቸው ሙሴ እንደሆነ አድርገው ይቆጥራሉ። ከሙሴ በላይ ያለውን ዋናውን ሰጪ አሳወቁትም። ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ወደ ትክክለኛው መረዳት ያመጣቸዋል። በምድረ በዳ እስራኤልን የመራ ሙሴ ላይሆን እግዚአብሔር ነው (ዘጸ 13:17-18)። መናን የሰጠም እግዚአብሔር ነው። ሙሴ የእግዚአብሔር መልአክተኛ (መልአክት ተቀባይና አድራሽ ወይም አገልጋይ) ነበረ። በእነዚህ በሁለቱ ሃሳቦች መካከል ክፍተት ልዩነት እንዳለ ማስተዋል እጅግ ይጠቅማል።

የሕዝቡ መሪ እግዚአብሔር ነው። ሙሴ ግን በእግዚአብሔር መሪነት ሥር ያለና እርሱን ሰምቶ ሕዝብን የሚመራ ሰው ነበር። መልካምን ነገር የሚሰጥ እግዚአብሔር ነው። በምድረ በዳ ለሕዝቡ መናን ከሰማይ ያዘነበ እርሱ ነው። ሙሴ ደግሞ እግዚአብሔር ለሕዝቡ መና ሲሰጥ እንደሚወድ ተረድቶ ሕዝቡ ያንን ማለትም እግዚአብሔር የሚሰጠውን እንዲሰበሰብ የተናገረ ሰው ነው።

ክርስቲያኖች ከእግዚአብሔር ጋር ባለን ግንኙነት ባለማስተዋል የምንሄድባቸው መንገዶች አሉ። እንደ ሰው ለበሽተኛ ጸልዮ ሰውየው ቢፈወስ ህሳባችን ከሚጸልየው ሰው ጋር ይያያዝና አውቀንም ሆነ ላናውቅ ምስጋናና እክብሮታችን ለሰውየው ይሆናል። ትክክለኛው መረዳት ግን መልካም ነገር ሁሉ የሚመነጨው ከእግዚአብሔር መሆኑን በማወቅና ሰውየው ከበሽታው እንዲፈወስ የፈቀደውና ኃይልን የላከ እግዚአብሔር እንደሆነ በመገንዘብ ክብርና ምስጋናን ለእግዚአብሔር ማምጣት ነው። ይህም ከለህተትና ከትዕቢት ይጠበቃል።

6+33 የእግዚአብሔር እንጂ ከሰማይ የሚወርድ ሰዓለምም ሕይወትን የሚሰጥ ነውና አላቸው። አባቶቻቸው ከሰማይ የሚወርድን እንጂ በልተዋል። ከሰማይ የወርደውን ለእርባ ዓመታት ያህል የበሉት ያ እንጂ የሚጠፋ መብል ነው (6:27)። ለአባቶቻቸው የወረደው እንጂ ለተወሰነ ዘመን በምድራዊ ሕይወት አቆያቸው። እግዚአብሔር የላከው ከሰማይ የወረደው እንጂ (ማለትም ኢየሱስ ክርስቶስ) የዘላለም ሕይወትን የሚሰጥ ነው።

6+34 ጌታ ሆይ፡ ይህን እንጂ ዘወትር ስጠን እሉት። ጥያቄያቸው ልክ ሳምራዊቷ ለት «ውኃ እንዳልቀዳ ወደዚህም እንዳልመጣ ይህን ውኃ ስጠኝ» (4:15) ብላ እንደጠየቀችው ነው። በየዕለቱና ለዘወትር

የሚበሉት እንጂ ይፈልጋሉ፤ የጌታ ንግግር ግን ከዚህ ያለፈ ነበረ። ስለዚህ ጌታ፡ የሕይወት እንጂ እኔ ነኝ፤ ወደ እኔ የሚመጣ ከቶ አይራብም በእኔ የሚያምንም ሁልጊዜ ከቶ አይጠማም 6+35 አላቸው። የሕይወት እንጂ የሚፈልጉ ሰዎች ፍላጎታቸውን የሚያገኙት ወደ እርሱ በመምጣት በእምነት በመቀበል ነው። ስጠን 6+34 ብለው ለጠየቁት ጌታ የሚላቸው እኔ ነኝ ብሎ ነው። እርሱ የሁልጊዜ እርካታን ይሰጣል።

በየሐንስ ወንጌል ውስጥ ኢየሱስ ክርስቶስ እኔ ነኝ እያለ በተደጋጋሚ ራሱን የገለጸበት መንገድ በብሉይ ኪዳን ጌታ እግዚአብሔር ማንነቱን «ያለና የሚኖር እኔ ነኝ» ብሎ በሙሴ በኩል ለእስራኤላውያን ክገለጠበት መንገድ ጋር ይመሳሰላል። በዚሁ መጽሐፍ ጌታ ኢየሱስ እኔ ነኝ በማለት የገለጠበትን ክፍልና ምን ትርጉም እንዳለው አጠር ባለ ሁኔታ እንደሚከተለው እንመለከታለን።

- የሰው ልጅ 6+27፡ ይህ የመሲሐ ሌላ መጠሪያ ሲሆን፤ ይህም የእርሱን ሰው መሆን ያመለክታል። ጌታ ኢየሱስ ብዙ ጊዜ ራሱን በዚህ ስም ጠርቶአል።
- የሕይወት እንጂ 6+35፡ የእርሱን ሕይወት ሰጪነት ይገልጻል። ሕይወት ሰጪ እርሱ ብቻ ነው።
- የዓለም ብርሃን 8+12፡ ብርሃን የመንፈሳዊ እውነት መግለጫ ነው። እውነትን ለሚፈልግ ሁሉ እንደ እውነት አለ፤ ይህም ብርሃን የሆነው ኢየሱስ ክርስቶስ ነው።
- የበጎች በር 10+7፡ የእግዚአብሔር በጎች ወደ ተለበለቡበት ወደ እግዚአብሔር መንግሥት የመገቢያው በር ኢየሱስ ክርስቶስ ብቻ ነው። ወደ እግዚአብሔር መንግሥት መግባት የሚቻለው በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል፤ በማመን ነው።
- መልካም እረኛ 10+11፡ ይህ የኢየሱስ ክርስቶስን መለኮታዊ ምሪትና ጥበቃ ያሳያል።
- ትንሣኤና ሕይወት 11+25፡ ኢየሱስ ክርስቶስ ሙታንን ለማስነሣት ኃይል እንዳለውና ብቸኛ ሕይወት ሰጪ መሆኑን ይገልጻል።

• መንገድ፤ እውነት፤ ሕይወት 14+6፡ ይህ ኢየሱስ ክርስቶስ ወደ ምድር የመጣበትን ምክንያት በማጠቃለል ይገልጻል፡፡ እንዴት? ለሚለው በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል፤ ምን? ለሚለው እውነት የሆነ ኢየሱስ ክርስቶስ ብቻ ነው፤ የሚያስገኘው ደግሞ ሕይወትን እንደሆነ ያሳያል፡፡

• የወይን ግንድ 15+1፡ ይህ መጠሪያ «እናንተ ቅርንጫፎች ናችሁ» ከሚለው ጋር ይያያዛል፡፡ ቅርንጫፍ በሕይወት የሚኖረው ከግንዱ ጋር እስከተያያዘ ድረስ እንደሆነ እንዲሁ አማኞች ሕይወት የሚኖራቸው ከቅርንጫፉ ጋር ሲያያዙ ብቻ መሆኑን ያስገነዝባል፡፡ ስለሆነም በመንፈሳዊ ሕይወት አማኞች ሙሉ በሙሉ በኢየሱስ ክርስቶስ ላይ ጥገኞች መሆናቸውን ያስረዳል፡፡

6+36 ነገር ግን አይታችሁኝ እንዳለመናችሁ አልጋችሁ፡፡ ጌታ ከእነርሱ ጋር ነበረ፤ አይተውታል፡፡ ያደረገውን ምልክት ሁሉ ተመልክተዋል፡፡ እያዩ አላመኑም፡፡ ሰው ምልክቶች አይቶ የሚያላዩትን አቅጣጫ ተከትሎ በመሄድ ወደ ኢየሱስ ከልደረሰ በስተቀር ምልክቶች በራሳቸው ወደ ኢየሱስ አያደርሱም፡፡ ስለዚህ ከለው እርምጃ ይጠበቃል፡፡

6+37 አብ የሚሰጠኝ ሁሉ ወደ እኔ ይመጣል፡፡ አብና ወልድ በደህንነት ሥራ ውስጥ አብረው የሚሠሩና ለእንድ ዓላማ እንድነት እንዳላቸው ያላዩናል፡፡

6+37 ወደ እኔም የሚመጣውን ከቶ ወደ ውጭ አላወጣውም፡፡ አብ በእርሱ የሚያምኑትን ሁሉ ለወልድ ይሰጠዋል፡፡ በአብና በወልድ መካከል አንድ ሃላብና በአንድ ላይ መሥራት አለ፡፡ አብ ወደ ኢየሱስ የመጣውን ያን ኢየሱስ ደግሞ ይጠብቀዋል፡፡ ስለዚህ ወደ ኢየሱስ ከመጣን እርሱ እንደሚጠብቀን እርግጠኞች መሆን አለብን፡፡

6+38 ፈቃዴን ለማድረግ አይደለም እንጂ የላከኝን ፈቃድ ለማድረግ ከሰማይ ወርጧለሁና፡፡ ኢየሱስ ክርስቶስ በሰውነቱ ከድንግል ማርያም እንደተወለደ እናውቃለን፡፡ እርሱ ፍጹም አምላክ ነውና የመጣው ከሰማይ ነው፡፡ በእርሱና በአብ መካከል ያለ የፈቃድ አንድነት አለ፡፡

6+39 ከሰጠኝም ሁሉ አንድስ ስንኳ እንዳለጠፋ በመጨረሻው ቀን እንዳስነሣው እንጂ የላከኝ የአብ ፈቃድ ይህ ነው፡፡ ኢየሱስ ክርስቶስ

የመጠበቅ አቅሙ ፍጹም የሆነ አንድስ ስንኳ እንዳይጠፋ አድርጉ ነው፡፡

በእርሱ ያመኑት እያንዳንዳቸው በነጠላና ሁሉም በአንድነት በኃይሉ የተጠበቁ ናቸው፡፡ ማንም ኃይለኛ ከእርሱ እጅ ሲያወጣቸው አይችልም፡፡ ሆኖም ከደቀ መዛሙርቱ ብዙዎቹ ወደ ጌላ ተመለሱ ወደፊትም ከእርሱ ጋር አልሂዱም 6:66 እንደሚል ለዎች በራሳቸው ፈቃድ ኢየሱስን መከተል ቢያቆሙ እነዚያ በኢየሱስ ክርስቶስ ጥበቃ ውስጥ ለመቆየት ያልወደዱ ናቸው፡፡

6+40 ልጅም አይቶ በእርሱ የሚያምን ሁሉ የዘላለም ሕይወትን እንዲያገኝ የላባቱ ፈቃድ ይህ ነው፡፡ እኔም በመጨረሻው ቀን አስተንተለሁ፡፡ በ3+16 ላይ ቀደም ሲል እንዳየነው የእግዚአብሔር ፈቃድ (የላባቱ ፈቃድ) በልጁ የሚያምን ሁሉ የዘላለም ሕይወት እንዲያገኝ ነው፡፡ ይህ በመጽሐፍ የተገለጸ የእግዚአብሔር ፈቃድ ነው፡፡ በእርሱ የሚያምን ሁሉ እንደሚል የዘላለም ሕይወት የሚሰጠው ለሚያምን ለማናቸውም ሰው ነው፡፡ በመጨረሻው ቀን ማለትም በትንሣኤ ቀን የሚነሣው እያንዳንዱ (ሁሉም) ሰው ነው፡፡

6+41-42 አይሁድ፡- ከሰማይ የወረደ እንደራ እኔ ነኝ ስለሰላስ እርሱ አንጉራጉሩና፡- አባቱንና እናቱን የምናውቃቸው ይህ የዮሴፍ ልጅ ኢየሱስ አይደለም? እንግዲህ፡- ከሰማይ ወርጧለሁ እንዴት ይላል? አሉ፡፡ የአይሁድ አንዱ ችግራቸው እናውቃለን ባይነት ነው፡፡ ጠንቅቀው ያወቁ የሚመስላቸው፤ እናውቃለን የሚሉትን አጥርተው ባለመረዳታቸው ስህተት ውስጥ የገቡ ሰዎች ናቸው፡፡ ስለዚህ እርስ በርሳቸው አታንጉራጉሩ 6+43 አላቸው፡፡ ኢየሱስ ክርስቶስ የዮሴፍ ልጅ መባሉ (ሉቃ 3:23፤ 4:22) የታወቀ ነው፡፡ ይሁን እንጂ ዮሴፍ በሥጋ አባቱ አልነበረም፤ አባቱ እግዚአብሔር ነው፤ እርሱ የተፀነሰው በመንፈስ ቅዱስ ነውና፡፡ መጻሕፍት ስለ እርሱ ድንግል እንደምትፀንስ ልጅም እንደምትወልድ በሙም አማኑኤል እንደሚባል (ኢሳ 7:14) የሚለውን እንኳ አላስተዋሉም፡፡ ቃሉን አንብበዋል ሙሉ መልእክቱን ግን አልጨበጡም ስለዚህ በስህተት ጎዳና ነገዱ፡፡

6+45 ሁሉም ከእግዚአብሔር የተማሩ ይሆናሉ ተብሎ በነቢያት ተጽድሎ እንግዲህ ከአብ የሰማ የተማረም ሁሉ ወደ እኔ ይመጣል፡፡ ወደ ኢየሱስ ክርስቶስ የሚመጣ በአብ የተላበደ ከአብ የሰማና የተማረ ነው፡፡ የላከኝ አብ ከላበው በቀር ወደ እኔ ሲመጣ የሚችል የሰም 6+44፡፡ በደህንነት ሥራ ትልቁ ድርሻ ያሰው እግዚአብሔር ነው፡፡ እርሱ ሰውን ይስባል፤ ይናገራል፤ ያስተምራል፡፡ ሲላብ የመጣ፤

ሲነገረው የሰማ፤ ሲማር ያስተዋለ ወደ አግዚአብሔር ይመጣል፤ በኢየሱስ ክርስቶስ ያምናል።

ሁሉም ከአግዚአብሔር የተማሩ እንደሚሆኑ በኢሳ 54፡13 እንዲሁም በኤር 31፡31-34 ተጽፎአል። መማር የሚለው መለማትንና ማስተዋልን አብሮ ያጠቃልላል። እግዚአብሔር ለሕዝቡ በተለያዩ መንገድ ያስተምራል። ዋናው መንገዱ አሁን በልጁ በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል ነው። መንፈስ ቅዱስም ጌታ ያስተማረውን ያሳስባል።

6፡46 እብን ያየ ማንም የለም ከአግዚአብሔር ከሆነ በቀር፤ እርሱ እብን እይቶአል። ከእርሱ ዘንድ ከመጣው ከኢየሱስ ክርስቶስ በቀር ከሰው እግዚአብሔርን ያየ ማንም የለም ነው (ዮሐ 1፡18፤ 1ጴጥ 6፡15-16)።

6፡47-48 እውነት እውነት እላችኋለሁ በእኔ የሚያምን የዘላለም ሕይወት አለው። የሕይወት እንጂ እኔ ነኝ። የዘላለምን ሕይወት እንድ ሰው በኢየሱስ ክርስቶስ ባመነበት ጊዜ ያገኛል - እለው ይላልና። ይህ ፍጹም እርግጠኛ ነው። በእኔ የሚያምን የሚለው ቃል (ሐረግ) ቀጣይነትን - እንድ ጊዜ እምና ማቆም ሳይሆን ሁልጊዜ በማመን መቀጠልን ያሳያል። ለሚያምን የሕይወት እንጂ ማለትም የዘላለም ሕይወትን የሚለጥ ኢየሱስ ክርስቶስ ብቻ ነው። ይህን እንጂ የሚበላ አይሞትም።

6፡49-51 እባቶቻችሁ በምድረ በዓ መና በሉ ሞቱም። ሰው ከእርሱ በልቶ እንዳይሞት ከሰማይ አሁን የወረደ እንጂ ይህ ነው። ከሰማይ የወረደ ሕያው እንጂ እኔ ነኝ፤ ሰው ከዚህ እንጂ ቢሰማ ሰዘላለም ይኖራል፤ እኔም ስለ ዓለም ሕይወት የምሰጠው እንጂ ሥጋዬ ነው። በሙሴ በኩል የወረደውን መና የበሉ አባቶቻቸው ሁሉ ሞቱ። ያም እንጂ (መና) የዘላለምን ሕይወት እንዲለጥ የተላከ አልነበረም። መና ለጊዜው ሕይወትን የሚያቆይ ምግብ ነበር። ለዘላለም በሕይወት የሚያኖር ከሰማይ የወረደ እንጂ ኢየሱስ ክርስቶስ ነው። ይህ እንጂ ሰውን በሕይወት የሚያኖረው ሲበላ ነው፤ ማለትም በእምነት ሊቀበሉት ብቻ ነው። አይሁድ ይህን መና (እንጂ) አይተውታል፤ በመካከላቸውም ነበረ፤ ነገረ ግን አልተመነበትም ማለትም በእርሱ አላመነም። ስለዚህ የዘላለምን ሕይወት ሊቀበሉ አልወደዱም።

6፡51 እኔም ስለ ዓለም ሕይወት የምሰጠው እንጂ ሥጋዬ ነው። በእርሱ ሞት በኩል ዓለም ሕይወትን እንድታገኝ ኢየሱስ ክርስቶስ ስለሞቱ ለያመለከት ነው።

6፡53 የሰውን ልጅ ሥጋ ካልበላችሁ ደሙንም ካልጠጣችሁ በራሳችሁ ሕይወት የላችሁም። ጌታ ኢየሱስ ስለ ዓለም ሕይወት የምሰጠው እንጂ ሥጋዬ ነው 6፡51 ባለ ጊዜ አይሁድ እንዴት ይችላል? ብለው እርስ በርሳቸው ተከራክሩ 6፡52። ጌታም ሕይወት በራሳቸው እንደማይገኝና ሕይወት የሚገኘው የእርሱን ሥጋ በመብላት ደሙንም በመጠጣት እንደሆነ ገልጠላቸው። ሰው በራሱ ሕይወት የለውም። ሕይወት ከኢየሱስ ክርስቶስ የሚለጥ ነው። የእርሱ ሥጋ ስለ ዓለም ሕይወት 6፡51 የሚሰጠው ነው። ይህን እንጂ (የኢየሱስ ክርስቶስን ሥጋ) የበላ ማለትም የእግዚአብሔር ልጅ የሆነው ኢየሱስ ክርስቶስ በመስቀል ላይ የሞተው ለእርሱ ጋጢአት እንደሆነ በእምነት የተቀበለ ሰው የዘላለም ሕይወት አለው።

6፡54-55 ሥጋዬን የሚበላ ደሙንም የሚጠጣ የዘላለም ሕይወት አለው። እኔም በመወረደሽው ተን አስነጥባለሁ። ሥጋዬ እውነተኛ መብል ደሙም እውነተኛ መጠጥ ነውና። ሥጋውን መብላትና ደሙን መጠጣት የተያያዘው ከዘላለም ሕይወት ጋር ነው። በሌላም በታ በተደጋጋሚ የሚያምን ሁሉ በሕይወት ይኖራል (3፡16) ብሎ እንደተናገረው በእርሱ የሚያምነው የዘላለም ሕይወት ያገኛል። ስለሆነም በኢየሱስ ማመን ማለት የእርሱን ሥጋ መብላት ደሙንም መጠጣት ማለት ሲሆን ይህም በመስቀል ላይ በሞተውና ደሙን ባፈለሰው በኢየሱስ ክርስቶስ ማመን ማለት ነው።

6፡56 ሥጋዬን የሚበላ ደሙንም የሚጠጣ በእኔ ይኖራል እኔም በእርሱ እኖራለሁ። ሰው በኢየሱስ ክርስቶስ ሲያምን (ሲቀበል) በእርሱ ውስጥ መኖር ይጀምራል። እንዲሁም ኢየሱስ በሰውዬው ውስጥ ይኖራል ማለት ነው።³⁰ ይህ ታላቅ መንፈሳዊ ምስጢር ስለሆነ በሥጋዊ እስምርአችን ልንረዳው የምንችለው አይደለም። እውነተኛ የሆነው ጌታ ግን ስለተናገረ እናምናለን። እርሱ በእኛ ይኖራል፤ የሚያምኑትም በእርሱ በኢየሱስ ይኖራሉ።³¹ በሌላም በታ «ሥጋችሁ ከእግዚአብሔር የተቀበላችሁት በእናንተ የሚኖረው የመንፈስ ቅዱስ ቤተ መቅደስ እንደ ሆነ አታውቁምን? በዋጋ ተገዝታችኋልና ለራሳችሁ

³⁰ < ... <mutual indwelling> (that is, a simultaneous indwelling of two persons in each other, also known as <coinherence>). When we receive Jesus, he lives in us and we live in him. Ibid. p.139.

³¹ እንዲሁም ሐዋርያው ዳውሎስ «ሥጋችሁ የክርስቶስ ብልቶች እንደሆነ አታውቁምን? እንግዲህ የክርስቶስን ብልቶች ወስደ የጋላሞታ ብልቶች ላይርጋቸውን? አይገባም» (1ቆሮ 6፡15) የሚለው ከዚህ ጋር ይስማማል።

እይደላችሁም፤ ለሐዚህ በሥጋችሁ እግዚአብሔርን እክብሩ (1ቆሮ 6:19-20) ይላል።

6+57 ሕያው አብ እንደ ላከኝ እኔም ከአብ የተነሣ ሕያው። እንደምሆን፤ እንዲሁ የሚጠላኝ ደግሞ ከእኔ የተነሣ ሕያው ይሆናል። በእብና በወልድ መካከል ያለውን እንድነት በእኛ ሕያውነት ተመሳሳይነት እንረዳለን። በሌላም ቦታ አብ በራሱ ሕይወት እንዳለው እንዲሁ ደግሞ ለወልድ በራሱ ሕይወት እንዲኖረው ሰጥቶታልና 5+26 እንዳለ። አብ ሕያው ነው (ለዘላለም እለ) ወልድም ሕያው ነው (ለዘላለም እለ)። በዘላለማዊ የእብና ወልድ ተዛምዶ ውስጥ ወልድ ከአብ የተነሣ በሕይወት ይኖራል። እንዲሁም በኢየሱስ የሚያምን ሁሉም ሰው ከእመነበት ጊዜ ጀምሮ ከኢየሱስ የተነሣ ሕያው ይሆናል።

6+58 ከሰማይ የወረደ እንጂራ ይህ ነው፤ አባቶቻችሁ መና በልተው እንደሞቱ አይደለም፤ ይህን እንጂራ የሚጠላ ለዘላለም ይኖራል። ይህ ጥቅስ ጌታ ስለ እንጂራ መናገር፤ ማስተማር የጀመረውን የሚያጠቃልል ጥቅስ ነው። እርሱ ሕይወትን የሚሰጥ እንጂራ እንደሆነና አባቶቻቸው ከበሉት እንጂራ የተለየ እንደሆነ ያሳያል። መናን የበሉ ሞቱ፤ ኢየሱስ የሚሰጠውን እንጂራ የሚበሉ ለዘላለም ይኖራሉ። መና የተሰጠው ለአባቶቻቸው በወል ነው፤ የዘላለም ሕይወት የቀረበው ለሰው ሁሉ ነው፤ የሚሰጠው ግን እንጂራውን ሲበላ ለሚወድ ለእያንዳንዱ ሰው ነው።

6+60 ከደቀ መዛሙርቱም ብዙዎች በሰሙ ጊዜ፡- ይህ የሚያስጠጋጅ ገንገር ነው፤ ግን ሊሰማው ይችላል? አሉ። ገንግሩ ከባድ ነው፤ ነገር ግን እውነት ነው። እነዚህ ሰዎች እውነት የሆነውን ለመቀበል መድፈር ነበረባቸው። እውነትን የሚፈልግ ትምህርቱ ከባድ ቢሆንም ከእውነት ጋር ለመኖር፤ ለመጣበቅ ይወስናል። ብዙዎች ኢየሱስ ክርስቶስን የተከተሉት እንጂራ ስለሰጣቸውና እነርሱ ሳሰቡትና ለተመኙት የማንገሥ ዓላማ የሚሆን ሰው ያገኙ ስለመሰላቸው ነው። ኢየሱስ ክርስቶስ ግን ማንነቱንና የመጣበትን ዓላማ ሲገልጥላቸው ከሚፈልጉት እንጻር ተሰማሚ ስላልሆነላቸው እንገራጉሩ። የራሳቸው ፍላጎትና መስፈርቶችን።

32 <I live by the Father - Being one with him>, WEN. <which is to be understood of Christ, not as God, but as Mediator, and as man. ... As man, he had his human life from God, and was preserved and upheld in it by him; and he laid it down at his command, and at his death committed his soul or spirit to him; and which was restored unto him, and is continued with him. GILL.

6+62 እንግዲህ የሰው ልጅ አስቀድሞ ወደ ነበረበት ሊወጣ ብታዩ እንዴት ይሆናል? ይህ የሰው ልጅ ኢየሱስ ክርስቶስ ነው። እርሱ ከሰማይ ነው። በእግዚአብሔር ዘንድ ነበረ (1:1-2፤ 17:5)። ወደ ምድር የመጣው ሰውን ለማግኘት ነው - ሰዎች ግን እሳመኑበትም። ከጥቂት ጊዜ በኋላ አስቀድሞ ወደ ነበረበት ሊመለስ ነው። እነዚህ ሰዎች ተመልሶ ሲወጣ ቢያዩ ያምኑ ይሆንን? ያለማመናቸው ምክንያት ራሳቸው በህሳባቸው የሳሉትና የሚፈልጉት መሲሕ በመኖሩ ነው። የኢየሱስ እናደር ደግሞ እነርሱ እንደተመኙት ሳይሆን እብ እንደላከው በመሆኑ ወደ ሰማይ ሊወጣ ቢያዩም አይቀበሉም።

6+63 ሕይወትን የሚሰጥ መንፈስ ነው፤ ሥጋ ምንም አይጠቅምም፤ እኔ የገንገርኋችሁ ቃል መንፈስ ነው ሕይወትም ነው። ጌታ ኢየሱስ ሥጋዬን የሚጠላ ደሚንም የሚጠጣ 6+56 ብሉ የተናገረውን ቃል በቁሙ በመተርጎም የሰውን ሥጋ እንደ መብላትና ደሙንም እንደ መጠጣት አድርገው ስለቆጠሩት ይህ የሚያስጠጋጅ ገንገር ነው 6:60 ተባብሩ። ይህን በማብራራት የሚነግራቸው ሥጋ ምንም አይጠቅምም በማለት ነው። ቀደም ሲል ሰረቆዲሞስ አሥጋ የተወለደ ሥጋ ነው ከመንፈስ የተወለደ መንፈስ ነው 3+6 በማለት አስረድቶት ነበረ። በሰው ህሳብና ጥረት የሆነ ነገር መንፈሳዊ የሆነ ነገርን እያስገኝም ሊል ነው። የኢየሱስ ክርስቶስ ቃል መንፈስ ነው ሕይወትም ነው። ስለሆነም ቃሉን የሚከተል በቃሉ ሕይወት ያገኛል። ይህ ሕይወትን የሚሰጥ ቃል መንፈስ ነውና።

6+64 ኢየሱስም የማያምኑት አነማን እንደ ሆኑ አሳልፎ የሚሰጠውም ማን እንደ ሆነ ከመጀመሪያ ያውቅ ነበርና። እያንዳንዱ ሰው በኢየሱስ ክርስቶስ ይታወቃል። ሲከተሰው የጀመረውም ስምንና እስከ የት ድረስ መከተል እንደሚፈልግ ከመጀመሪያ ያውቃል። ስለሆነም ከእናንተ አንዱ ዲያብሉስ ነው ብሉ 6+70 የአስቆሮቱ ይሁዳ ወደፊት ስለሚያደርገው መግለጹ ነው።

6+65 ከአብ የተሰጠው ካልሆነ ወደ እኔ ሊመጣ የሚችል የለም። ምልክትን አይተው ጌታን ይከተሉ የነበሩት ብዙዎቹ ከእርሱ ጋር አልጸኑም። ምንም ምልክት ሳያዩ የሚያምኑም አሉ። በኢየሱስ የሚያምኑ ከእብ ስለኢየሱስ የተሰጡ ናቸው። ቀደም ሲልም በ6:37 እና 6:44 ይህንን ተናግሯል። ከዚህም በኋላ ከደቀ መዛሙርቱ ብዙዎች ወደ ጌላ ተመለሱ 6+66። ወደ ጌላ የሚመለሱት የራሳቸውን ምርጫ አደረጉ።

6+67 እናንተ ደግሞ ልትሄዱ ትወዳላችሁ?? ይህ የጌታ አጠያየት ብዙዎች እየሄዱ ነው። እናንተስ ምንድነው ሀሳባችሁ? ምርጫው የእናንተ ነው እንደማለት ነው። ወደ ጌላ የተመለሱ ብዙ ናቸው፤ ከቀሩትም ከደቀ መዛሙርቱ መካከል ገና ጥሎ የሚሄድ (ያውም አሳልፎ የሚሰጠው) አለ። ኢየሱስን ለመከተል ስው የራሱን ምርጫና ፈቃድ እንደሚያደርግ ሁሉ ሳለመቀጠል (ወደ ጌላ ለመመለስ) ሊመርጥ ይችላል። ስለምርጫው ግን ተጠያቂ ይሆናል።

6+68-69 ጴጥሮስ፡- ጌታ ሆይ ወደ ማን አንሄዳለን? አንተ የዘላለም ሕይወት ቃል አለህ! አንተ ክርስቶስ የሕያው እግዚአብሔር ልጅ እንደሆንህ አምነናል! አውቀናል በማለት መሰበሰብ። ይህ ትክክለኛ መረዳትና ምርጫ ነው። ጴጥሮስ ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ ማንነት ስለ ተረዳ ሊከተለው ወሰነ። በሌላም ቦታ «አቅም አንሶት» ነው እንጂ ሊከተለው በራሱ ቁርጥ ውሳኔ አድርጓል።

ወደ ማን እንሄዳለን? የሚለው የጴጥሮስ ንግግርና ምርጫ ስለኛም ነው። ጴጥሮስ አንተ የዘላለም ሕይወት ቃል አለህ! እኛም አንተ ክርስቶስ የሕያው እግዚአብሔር ልጅ እንደ ሆንህ አምነናል! አውቀናልም 6:68! አሰ። በእርሱ እናምናለን የምንል ሁሉ የእርሱን ማንነት በትክክል በመንገዱ ከእርሱ ጋር መጽናት አለብን። በዚህ ዘመን ሰው የዘላለም ሕይወት የሚያገኝበትን መንገድ የሚያሳዩ አስመስለው ራሳቸውን የሚያቀርቡ ብዙ ሰዎችና ሃይማኖቶች አሉ። ሆኖም ከጌታ ኢየሱስ ሌላ ማንም የዘላለም ሕይወትን ሊስጥ የሚችል፤ ወደ እግዚአብሔርም የሚያደርስ መንገድ እንደሌለ ልንገነዘብ ይገባል።

6+70-71 ከእናንተ አንዱ ዲያብሎስ ነው ... አሳልፎ ይሰጠው ዘንድ አለውና። የእስቆሮቱ ይሁዳ የደቀ መዝሙርነት ወይም ሐዋርያነት ምርጫ/ጥሪ ደርሶታል። እንደ ሌሎቹ ደቀ መዛሙርት ሁሉ ከጌታ ጋር አብሮ ሆኗል። እንዲያውም የገንዘብ መያዝ ኃላፊነት ሁሉ ተሰጥቶታል። ሆኖም በ13:2 እና 27 ላይ እንደተመሰከተው ዲያብሎስ በእስቆሮቱ ይሁዳ ውስጥ ኢየሱስን አሳልፎ የመስጠትን ሀሳብ አስቀመጠ። ስለዚህ ይሁዳ የዲያብሎስን ሀሳብ ወስደ! ለዲያብሎስም ታዘዘ። ስለዚህ በዲያብሎስ ቁጥጥር ሥር ሆነ። ለሁሉም ሰው ምርጫና ዕድልን መስጠት የጌታን አሠራርና ትዕግሥት ያሳያል። እያንዳንዱ ሰው የራሱን መንገድ እንዲወስን ምርጫ አለው። ከጌታ ምርጫ ጋር ተስማምቶ በመኖር እስከ መጨረሻ የሚዘልቅ ያ ሰው የዘላለም ሕይወትን ያገኛል።

ምዕራፍ ሰባት

በዚህ ምዕራፍ ኢየሱስ ክርስቶስ በበዓል ላይ በመገኘት የእግዚአብሔርን መልካምነት ያስተምራል! የእይሁድ አለቆች እርሱን ማሳደድ ቀጥለዋል።

7:1 ከዚህም በኋላ ኢየሱስ እይሁድ ሊገድሉት ይፈልጉ ስለ ነበር በይሁዳ ሲመላለስ እይወድም ነበርና በገሊላ ይመላለስ ነበር። ኢየሩሳሌም የሚገኘው በይሁዳ አውራጃ ነው። በዚያ የነበሩ እይሁድ ኢየሱስን ሊገድሉት ይፈልጉ ነበር (5+58)። የዓለ በዓል ቀርቦ ነበር 7:2። ኢየሱስ በዚህ ሰዓት በይሁዳ ለመገኘት ስላልወደደ ከዚያ ርቆ በገሊላ ቆየ። እኔስ ጊዜዬ ገና ስላልተፈጸመ 7+8 እንደሚል የሚሞትበት ጊዜ ገና ስላልደረሰ ወደ ይሁዳ ለመሄድ አልወደደም። ጊዜው በደረሰ ጊዜ ግን ራሱ ወደዚያ ለመሄድ ተነሣ። ኢየሱስ ክርስቶስ የመጣው በሞቱ ለሰው ልጆች ደኅንነት ለመስጠት ቢሆንም እግዚአብሔር ካዘጋጀለት ጊዜ በፊት ግን ለመሞት አልወደደም።

ከዚህ በሕይወታችን የእግዚአብሔርን ፈቃድ (የተሰጠንን ሥራ) ማከናወን ብቻ ሳይሆን ከጊዜው በፊት አለመቅደምና በጊዜው ማድረግም አስፈላጊ እንደሆነ እንማራለን። ለክርስቲያን አንዱ ከባድ የሕይወት ፈተና የእግዚአብሔርን ጊዜ በትዕግሥት ሆኖ መጠባበቅ ነው። እንዲህ ሊሆን ጌታ እኔስ ጊዜዬ ገና ስላልተፈጸመ 7+8 እንዳለውና ወደ ይሁዳ መሄድ እንዳልወደደው ጊዜያቸው እስኪደርስ ድረስ ከአንዳንድ ሁኔታዎች መሸሽ ያስፈልጋል (ማቴ 2:13)፤ ጊዜው ሲደርስ ደግሞ ወደ ሁኔታው ለመቅረብ መውደድም ይገባል (ሐዋ 21:13)። እግዚአብሔር እንዲሸሽ እየፈለገ «ይጠብቀኛል» በማለት ያሰጊዜው ቢቀርብ እግዚአብሔርን መፈታተን ነው። እንግዲህ አስተዋይ ሰው ከእግዚአብሔር ዕቅድ ጋር ይስማማ ዘንድ ስለ ምሪት እርሱን ይጠይቃል፤ በጊዜውም ያደርጋል።

7+2 የእይሁድም የዓለ በዓል ቀርቦ ነበር። ይህ በዓል የሚከበረው በመስከረም ወር እካባቢ ምርት በሚሰበሰብበት ወይን በሚለቀምበት ጊዜ ነው (ዘጸ 23:16፤ በዘሌ 23:43)። በዚህ ጊዜ እስራኤላዊ ወንድ ሁሉ ወደ ኢየሩሳሌም በመሄድ በዳስ ውስጥ ለአንድ ሳምንት በማሳለፍ